ځانمرګی

ناول

لیکوال ډاکتر محب الله زغم

هغه کتابونه چې سمسور وو بپاڼې پرلیکه کړې او یا یې پر لیکه کوي، نور څوک یې

پر لیکه کول اجازه نه لري

لومړی څپرکی

سترګې مې درنې وې، لکه سره ګنډلې چې وي. يو څه زور مې وکړ. سترګې مې نيم کښې سوې. له چپ لوري تته رڼا رابښکاره سوه. سر ته مې يو شی لکه سيوری چورلېده. سترګې مې پټې کړې، سترغلو باندې مې زور وکړ. بېرته مې سترګې وغړولې. دا ځل مې په چت پورې ځړېدلې پکه سهي کړه، چې ښرخېدله؛ خو لکه د پلاستيک له شا څخه چې ورته وګورې. د کوم شي ږغ مې اورېده، چې چونګ، چونګ يې کاوه. ورسره مې د چا خرهار او د بل کرار زګيروي هم واورېدل. ځان رانه هېر و. زه څوک يم؟ دا کوم ځای دی؟ لکه سړی چې له درانه خوبه راويښ سي، په هېڅ نه پوهېدم. سټړی وم. بدن مې شخ پخ و. ما وې يو څه کښېنونه (غځونه) به وکړم. لاسونه مې درانه وو. زور مې وکړ. پر مړوندو مې درد سو. سر مې نوکی پورته کړ. د څنګل په رګ پورې مې يو نری پيپ بند و. د سيروم له کڅوړې څخه يو يو څاڅکی پيپ ته راتېرېده. مړوندونه مې په سپينو ريتاړو باندې په چپرکټ پورې تړل سوي وو. يوه پښه مې تر بلې پورته پر يوه شي ايښوول سوې وه. ښې پونده مې نرۍ نرۍ خوږېده. په چپ ورانه پورې مې يو شی تړل سوی و. خوله مې ډېره وچه وه. ژبه مې تالو پورې نښتې وه. په سختۍ سره مې وويل: اوبه.

ببېرته مې سترګې سره ورغلې. چا مې په خوله کښې په کاشوغه باندې اوبه راواچولې. دوه درې غوړپه مې وکړل. بيا مې سترګې پرانيستلې. په سپينو جامو کښې، شنه خولۍ پر سر، يوه سپينه نجلۍ، ګيلاس په لاس

سر ته مې ولاړه وه. د هغې له لاسه مې په سر باندې ګېلاس پورې وواهه. په لوړ اواز مې وويل: ځغله ! بې شرمې !

کړنګ سو ، ګيلاس ولوېد. هغه په تلوار سره دوه ګامه شاته سوه. په سختۍ سره مې پر ژبې باندې يو څه ناړې راټولې کړې، بيا مې د هغې خوا ته ورتو کړې.

په رڼو سترګو يې راوکتل. هېڅ يې ونه ويل. په منډه له کوټې څخه ووته.

دويم څپرکی

هر وخت چې به مې د مور په سترګو کښې اوښکې ولېدې؛ نو پلار به مې رایاد سو. ما هغه نه و لیدلی. ما ګومان کاوه، چې ټول کوچنیان به یوازې مور لري؛ خو یو وخت مې ولیدل، چې د ګاونډیو ماشومان پلار هم لري. له مور څخه مې پوښتنه وکړه، چې زما پلار چېرته دی؟

هغې په غبږ پورې ونیولم، لاسونه یې رانه تاو کړل. هېڅ یې ونه ویل.

سر مې پورته کړ. سترګې یې له اوښکو ډکې وې.

بیا مې وپوښتل: ادې ! زما پلار ولې کور ته نه راځي؟

د ادي اوښکې رواني سوې. په ژړا يې وويل: نانيه ! پلار دې جنت ته تللی.

ـ نو ته ولې ژاړې؟

بيا يې په غېږ پورې ټينګ کړم: هېڅ.

ـ جنت چېرته دی؟

ـ په اسمان کښې.

ـ په اسمان کښې؟ نو پلار مې څنګه ورو خوت؟

ـ پرښتو له ځان سره يووړ.

ـ کله به بېرته راسي؟

پر تندي باندې يې ښکل کړم، ويې ويل: چوچيه ! هغه بېرته نه راځي. موږ به ورسو.

ـ کله؟

ـ هر وخت چې د خدای خوښه وي.

له هماغې ورځې مې جنت ته د تلو خوبونه لیدل. مور راته ویلي وو، چې جنت ډېر ښکلی ځای دی. ښنه باغونه پکښې کې دي. د شېدو رودونه او د شاتو ویالې لري. هلته نه ګرمي سته نه یخني. هر قسم مېوه، چې وغواړې، درته رسېږي.

مور راته د جنت هر څه ویلي وو؛ خو د حورو، غلمانو او شرابو یې څه راته نه وو ویلي. درې کاله وروسته مې بیا د جوماټ د ملا صاحب له خولې د جنت نورې خبرې هم واورېدې.

یوه ورځ مې د ګاونډي زوی ولید. پلار چې یې راغی، ده ورمنډه کړه. ځان یې هغه ته ورساوه، په پښو پورې یې ونښت. هغه ورته ټیټ سو، سر یې ورښکل کړ، یوه دانه کېله یې په لاس کښې ورکړه. هلک کېله سپینه کړه. یو شخوند به یې وکړ، بیا به یې ما ته راوکتل. کېله چې یې خلاصه سوه، راته وېې ویل: زما پلار خو راته هره ورځ کېلې راوړي.

ما ورته وویل: څه بچیه! زما پلار خو په جنت کښې دی. هلته هر قسم میوه سته. ما ته به ډېرې مېوې وساتي.

هغه وویل: وه لیونیه، ستا پلار خو شهید سوی. هغه خو شوروړیانو وژلی دی.

ما وویل: دروغ ولې وایې؟ پلار خو مې پرښتو اسمان ته بولی.

هغه راته کمپ ته نژدې غونډۍ راوښووله، چې پر سر یې زرغونې او شنې جنډې رپېدلې. ویې ویل: پلار دې هلته ښخ دی.

بله ورځ نیکه مې غونډۍ ته بوتلم، پر یوه قبر یې ودرولم. راته ویې ویل: هغه مو دلته ښخ کړی و؛ خو پرښتو د خدای په امر اسمان ته یووړ.

یو څو میاشتې چې تېرې سوې، زموږ کمپ ته نوې کډه راغله. موږ په موټر پسې منډې وهلې. موټر زموږ د کور له درګاه سره ودرېد. له موټره یو ځوان له توري لونګۍ سره راکښته سو. د پیک اپ شاته، د کالیو په منځ، په توره برقه کښې یوه ښځه هم ناسته وه. شیان یې له موټر څخه کښته کړل، زموږ کور ته یې یوړل. مور راته وویل، چې دا دې اکا دی او دا یې مېنه ده. وروسته پوه سوم، چې اکا دا څو کاله په کلي کښې پاته سوی و، چې واده وکړي؛ خو زما پلار جهاد ته راغلی و.

څو میاشتې مې ښه ساعت تېر و. هر وخت چې اکا به مې په کمپ کښې و؛ نو ما زدیګر به یې له ځان سره پر غونډیو ګرځولم. د خوراک یو نیم شی به یې هم راته رانیوه. ما به هغه نه خوړ، په کمپ کښې به مې نورو هلکانو ته ښکاره کاوه. په خوړلو کښې یې دومره خوند نه و، ټول خوند یې په همدې کښې و، چې هلکانو ته یې وښییم.

يوه شپه د مور د ژړا ږغ راويښ کړم. هغې د کوټې په خړ د ېوال پورې تکيه کړې وه. د تور پوړني په پيڅکه يې اوښکې پاکولې. په ژړغوني ږغ يې ويل: زه سر سپينومه. زه هېڅ څوک نه کوم. زه به مې زوی رالوی کم. همدا مې هر څه دی.

مخامخ د ېوال ته نيکه ډډه لګولې وه. په ګڼه سپينه ږيره کښې يې ګوتې تېرولې. څو شېبې غلی و. سترګې يې د چت په تورو و سپنيزو ګاډرونو پورې ګنډلې وې. سپينه لونګۍ يې له سره ايسته کړه، څنګ ته يې پر نيالۍ کښېښوه. د سر تار تار ويښته يې، چې په پوستکي پورې سرېښ وو، وګرول. بيا يې وويل: ما همدومره درته وويل چې ته ځوانه يې، چې بيا خلک راپورې خبرې ونه کي. نوره دې خوښه خپله.

له هغې ورځې وروسته به اکا چنداني زما په کيسه کښې نه و. نه يې پر غونډيو ګرځولم، نه يې شيان راته رانيول. بيا په لوېينه کښې خبر سوم، چې اکا غوښتل مورمې ځان ته په نکاح کړي. څو مياشتې نورې چې ووتې، د اکا زوی پيدا سو. تک تور لکه د خپلې مور و. نوم يې هم تورکی سو. سترګې يې وړې وړې او خوله يې لويه وه. خوله يې ان په هغه اولو ورځو کښې دومره لويه وه، چې ما به دوې داني چوشکې يو ځايي په خوله کښې ورمنډلې. هغه چې په خاپوړو سو؛ نو نيکه هم د هغه ملګری سو. بيا هېڅ په ما پسې سر نه ګرځاوه. يوازې به مور په غېږ کښې نېولم او کله کله به يې ښکلولم. نيکه به چې د اکا زوی په غېږ کښې ونيو، زه به کرار ورغلم، لاس به مې په کراره د تورکي کوناټې ته ورساوه، ټينګه نوکاره به مې ورولګوله.

د هغه ژړا به پورته سوه. نیکه به د اکا ناوې ته ورناري کړې: خدیجې ! راسه دا تیزن دې واخله. هر وخت زما په غېږ کښې ژاړي.

زه به د هغه پر ځای د نیکه غېږې ته ولوېدم او په زړه کښې به خوشاله وم. څو مره چې لوېیدم هماغومره مې له تورکي څخه کرکه زیاتېدله. د هغه درې خویندې او دوه ورونه هم پیدا سول؛ خو له نورو څخه مې کرکه نه کېدله، یوازې تورکی مې بد اېسېد. له اکا څخه مې خوا بده وه. همزولو به پیغور راکاوه، چې ځنګه دې څو ورځې مزې کولې، که د نر زوی یې؛ نو اوس هم شیان رانیسه. اکا خو دې نور شی درته نه رانیسي.

کله چې د مور په باب د هغه پر نیت پوه سوم؛ نو په زړه کښې مې ورنه کرکه پیدا سوه. د هغه د لاس ښکلول رابانديې ډېر غمېدل. یو دوه وارې مې د هغه لاس مچ نه کړ؛ خو مور راته په غوسه سوه، چې بې ادبي مه کوه، سړی د مشرانو لاسونه ښکلوي.

تورکی چې یو څه غټ سو؛ نو ما به کله کله واهه. هغه ډېر شیطان و. زما په شیانو به یې کار لاره. ما به د ژاولو او بیسکوټو کاغذان، چې هلکانو به ایسته غورځول، راټولول او په کور کښې به مې تر لیمڅي لاندې پټول. پر دې کاغذانو به ښکلي عکسونه وو. تورکي زما کاغذان څیرل او ما به ورته څپېړې ورکولې. هر ځل به د هغه مور راغله او زه به یې ووهلم. مور بې د غوا په شان غټه وه. ما په زړه کښې توره بلا بلله. هغه زما د مور غوندې بې خولې نه وه، ډېره پلیته ژبوره وه. یوه ورځ، چې زه یې په څپېړو ووهلم،

پزه مې وينې سوه. مور چې مې پزه پرېوله، ورته ويې ويل: خديجې ! له لاس سره دې لړ پام کوه. نانى دې ژوبل کړى.

هغې وربانديې چيغه کړه: نو دى ولې زما گلالى زوى وهي. چې دومره دربانديې گران دى؛ نو له ځان سره يې ساته.

ادې وويل: دا خو مومنان (ماشومان) دي، يو سات خپه يو سات خوشاله.

تورې بلا وويل: ستا زوى خوغټ سړى دى، کوچنى خو نه دى.

ادې راته نصيحت وکړ، چې د اکا په اولادونو کار مه لره؛ خو ما به خپل کار کاوه.

غاښ مې لا نه و لوېدلى، چې سبقان مې شروع کړل. بغدادي قاعده مې په مياشت کښې زده کړه. بيا ملا صاحب راته قران شريف شروع کړ. لا کال نه و پوره، چې غاښ مې ولوېد. بل کال ته مې قران شريف ختم کړ. مور مې ډېره خوشاله وه. ما به چې د هغې خوشالي وليده؛ نو لا زيات سبقان به مې ويل. وروسته امام صاحب راته قدوري، خلاصه، مونيه، او شروط الصلاة وويل. د تورکي هېڅ شى نه زده کېده. هغه چې لوى سو، ان دوه غاښونه يې لوېدلي وو، چې ما به سبقان ورته ښوول؛ خو د هغه سر په څه شي نه خلاصېده. چې رښتيا سي، زه د هغه پر تمبلۍ خوشاله وم.

دې وخت کښې مې نیکه مړ سو. یوه ورځ یې پر خپل ټټر باندې لاس کښېښوو، چې ځیګر مې خوږېږي. اکا هغه په موټر کښې واچاوه، چې هسپتال ته یې بوځي. یو دوه ساعته وروسته یې بېرته په هماغه موټر کښې مړی راوړ. د نیکه په ژوند دومره نه ځورېدم. د پلار مینه به مې په هغه ماتوله؛ خو د هغه په مرګ بیخي یوازې سوم. وروسته له مور سره د اکا چلند لا پسې خراب سو. هغه خپلې تورې ښځې ته هېڅ نه ویل؛ خو زما مور به یې کله کله وهله. ښځې به یې هر وخت پیغور راکاوه، چې تر کله به زموږ خیرات ته ناست یاست، ورسئ ځان ته کوم کسب کار وګورئ. سبقان خو ښه ویلې سئ، کار ته مو بیا ملا ماته ده.

مور مې غاړې رغولې. ما سبقان ویل او په کوڅو کښې مې خالي بوتلان او کاغذان راټولول او پر کباړیې مې خرڅول. ما ګردې پیسې مور ته ورکولې او هغې اکا ته.

یوه ورځ یو تور سړی، چې د مولویانو په شان یې سپین دستار تړلی و، له دوو نورو سره، چې سپین ګرد لمني کمیسونه یې تر ښنګرو پورې رسېدل او یوازې یې پر زنو باندې رېږې لرلې، زموږ د کمپ جومات ته راغلل. د دوی پر سرونو یو بل ډول دستار و، چې ما پخوا نه و لیدلی. شمله یې نه لرله. د دستار درې ځنډې یې پر اوږو او څټ ځړېدې. له هغوی سره دوه موټره فوجیان هم راغلي او د جومات شاوخوا ته درېدلي وو. هغوی په عربي ژبه زموږ ملا صاحب ته څه وویل. ملا صاحب زه او درې نور کسان ورته وښوولو. هغوی څو شېبې نورې هم سره خبرې وکړې. بیا ملا صاحب موږ ته

وویل، چې شیخ صاحب په کوټه (کوېټه) کښې مدرسه لري. له جوماتو څخه تکړه طالب العلمان راټولوي او مدرسې ته یې بیایي. شیخ بیا څه وویل. او وروسته ملا صاحب د هغه خبرې موږ ته وکړې: شیخ صاحب په خپله مدرسه کښې درې وخته ډوډۍ ورکوي، د شپې ځای ورکوي، جیب خرځ هم ورکوي. تاسو په خپلو کورونو کښې دا خبره وکړئ. شیخ صاحب بله جمعه راځي او د چا چې خوښه وي مدرسې ته یې بیایي.

مور مې سودایي وه؛ خو ما تر بلې جمعې شپې شمېرلې، چې کله به شیخ صاحب راځي او ما له ځان سره بیایي. دغه ورځ هم راورسېدله. زه له دربو نورو هلکانو سره دارالعلوم ته ولاړم. هلته یې له ټولو څخه امتحان واخیست، بیا یې زه او عبدالهادي په یوه جماعت کښې کښېنولو؛ خو دوه نور اندېوالان یې رانه بېل کړل. دا مې اول ځل و، چې کوټه مې لیدله. غټ غټ مارکېټونه، پاخه سړکان، رنګ رنګ موټران او ډېر نور شیان پکښې وو. زموږ مدرسه هم لویه وه. له درګاه څخه یې نیولې تر اخر سره پورې د مرمرو سپیني ډبرې لګېدلې وې. د غولې په منځ کښې یې د اوبو لوی ډنډ و، چې موږ اتیا - نوي کسه طلباو به په یو وار اودسونه پکښې کول. د ډنډ په شنو کاشیو کښې اوبه د اسمان په شان شنې ښکارېدې. د درګاه په چپ لاس کښې د استنجا ځایونه او لېټرینونه(تشنابونه) وو. د غسل کوټې هم هماغلته وې. ما پخوا داسې څیزونه نه وو لیدلي. په اوله ورځ د مدرسې ناظم پر ټولو ځایونو وګرځولو او هرڅه یې راته راوښوول. شاور، بایلر، نل او کموډ مې اول ځل په همدې مدرسه کښې ولیدل. د مدرسې په دربو دیوالونه پورې لویې کوټې لګېدلې وې، د ټولو کوټو درګاوې غولې ته

خلاصېدې. مورږ به سبقان پکښې ویل. د دغو کوټو پر سر په دویم چت کښې مو د خوب خونې وې. په هره خونه کښې لس لس کسان پرېوتل. د مدرسې د غولي په منځ کښې لویه جامع وه. دوه چتونه یې لرل. ګردې ګنبده یې دومره لوړه وه، چې که شل کسان هم یو د بل پر اوږو سپاره سوي وای لا به یې هم ګنبدې ته لاس نه وررسېده. ګنبده همدومره پراخه هم وه. ښکلي رنګه ګلان پرې رسم سوي وو. د امام صاحب د قرائت خوږ اواز په ګنبده کښې انګازې کولې. د ګنبدې په منځ کښې په لس دولس ګزه اوږده طلايي رنګه زنځير پورې د څراغونو ګېډۍ ځوړنده وه، چې دوی ورته قندیل ویل. د سرو غالیو مصلې پکښې هوارې وې او په چت پورې د هر صف له پاسه دو لس داني پکې ځړېدلي وې. محراب او منبر له سپینو مرمرو جوړ وو، له پاسه یې د مرمرو پر بله ډبره کلمهٔ طیبه په تور رنګ لیکل سوې وه. سمه ډوډۍ یې راکوله. هره غرمه مو په دریو کسانو یوه کاسه ښوروا خوړله. هر چا ته یوه ټوټه غوښه رسېدله. سهار یې ملايي راکوله، د شپې به یې کله پټاټې، کله سبزي او کله لوبیا یا دال پخول. د غرمې له خوا یې مېوه هم راکوله. ما به څو ورځې د خپلې برخې مېوه سره یوځای کړه او چې کور ته به تلم، مور ته به مې وړله. په هره میاشت کښې به یو ځل کور ته تلم. د جیب خرخ روپۍ، چې یې راکولې، د هغې نیمايي به مې هم مور ته ورکوله. په مور پسې ډېر خپه کېدم؛ خو میاشت وروسته به هم، چې کور ته تلم، بیا به هم د اکا او د تورې بلا چلند راسره نه و ښه. ما به چې مور ته د سبقانو کیسې کولې، د اکا میني به ترسترګو لاندې راته بدبد کتل. کله کله به یې طاقت نه کېده او ویل به یې چې: دا هسې خوشې خبرې دي، نر هغه دی چې پیسې وګټي.

خو مور به شاباسي راکوله. یوه جمعه، چې کور ته ولاړم، د ادې تر چپې
سترګې لاندې شنه لیکه تاوه وه. سترګه یې سره اوښتې او پړسېدلې وه.
پوښتنه مې وکړه چې دا ولې؟

هغه موسکۍ سوه، ویې ویل: هېڅ نانیه ! همداسې مې سر راباندې
وګرځېد. ولوېدمه.

ما وویل: دا نو څنګه، چې بل ځای دې نه دی ژوبل، یوازې دې سترګه
خوږه سوې ده؟

هغې وویل: نانیه، سترګه مې په درګاه پورې ولګېده.

زه پوه سوم، چې خبره رانه پټوي. توره بلا همداسې ناسته وه، له کوټې
څخه بیخي نه وتله.

ما چې مور ته د جیب خرڅ پیسې ورکولې، هغې رانه وانه خیستې.
ویې ویل: نور به چې راځې، پیسې به دې اکا ته ورکوې.

ما وپوښتل: ولې؟

ادې وویل: نانیه ! زه به په پیسو باندې څه وکم؟ اکا دې د کور خرڅ
راوړي، ما ته ډوډۍ راکوي؛ نو ته دې پیسې هغه ته ورکوه.

اکا چې راغی ما ورسره د لاس روغبړ وکړ؛ خو لاس مې یې ښکل نه کړ. هغه څو شېبې تریو تندی کښېناست؛ خو څنګه چې پیسې مې په لاس کښې ورکړې، د تندي ګونځې یې رنګې سوې.

په مدرسه کښې خوشاله وم. زه او عبدالهادي په سبقانو کښې تکړه وو. استادان رانه خوښ وو. عربي ژبه مو زده کړه. ورسره مو د صرف و نحو، بلاغت، منطق، ترجمه، تفسیر، فقه او حدیث کتابونه هم وکتل. هره جمعه به د مجاهدینو څو کسان زموږ مدرسې ته راتلل. دوی به په افغانستان کښې د مجاهدینو د مېړاني کیسې راته کولې. د جهاد فضیلت به یې بیاناوه. د شورویانو او خلقیانو ظلمونه به یې هم یادول، چې څنګه جوماتونه په بمانو الوزوي، عالمان وژني، پر کلیو بمباری کوي، نه انسان پرېږدي، نه حیوان، ټول له یوې مخې قتلوي، قران شریفونه سوځوي، ان په لېټرینونو کښې یې اچوي.

زما وینه به په جوش راغله. زړه مې غوښت، چې زه هم جهاد ته ولاړ سم؛ خو دوی یو ازې هغه طالبان جهاد ته بیول، چې ډېرې به یې راغلې وې. ما به هره ورځ دعا کوله، چې خدای دې ژر زما پر مخ ږیره راولي. په کال کښې به یې دوه ځله یوه یوه هفته د وسلو درسونه هم راکول. د کلاشینکوف خلاصول او بېرته تړل مې زده کړي وو. د هفتې په پای کښې یې د ډزو میدان ته بېولو. دغه ځای ډېر لرې د غرونو په ډډه کښې و. له لرې به مو ولاړې تختې، چې د انسان عکسونه وربانديې لګېدلي وو، ویشتلې. وسله چې به مې په لاس کښې ونیوله، ډېر به خوشاله سوم. ځان راته د زمري غوندي مېړنی

ښکارېده. اکا مې په دې هم بد ابسېد ، چې غټ سړی و ؛ خو جهاد ته نه ته،
کرار یې په کور کښې اړولي وو. په کمپ کښې یې یو دوکانګی جوړ و.
تورکی یې هم له ځان سره په دوکان کښې کښېناوه. هغه ما ته لکه ښځه
ښکارېده.

په مدرسه کښې مې څلورم کال و ، چې افغانستان ازاد سو. اکا کډه بار کړه
او کلي ته روان سو. زه هم ورسره ولاړم؛ خو کلي خوند رانه کړ. هره خوا ړنګ
کورونه، کند وکپرې لارې او شاړې ځمکې وې. زموږ د کور ما ونه نړېدلي
وو ، دېوالونه یې نیم روغ او نیم ړنګ وو. یوه میاشت مې په کلي کښې تېره
کړه. له اکا سره مې د کور په جوړولو کښې یو څه مرسته وکړه؛ خو ډېر کار
مې نسو کولای. په همدې موده کښې زموږ د کلي او د شاوخوا کلیو شپږ
کسان پر ماینونو وختل. دوه یې شهیدان سول او د څلورو پښې غوڅې
سوې. مالونه خو به هره ورځ پرې ختل. یو ځایګی هم امن نه و. سړي ته بیخي
نه معلومېدل، چې په کوم ځای کښې خطره سته او چېرته نسته. میاشت چې
پوره سوه، نور مې ګوزاره نه کېده. ببېرته له یوه کلیوال سره کوټې ته ولاړم،
مدرسې ته مې ځان ورساوه. د عبدالهادي دوی کورلا په کمپ کښې و. هغه
به چې کور ته ته، کله کله به یې زه هم له ځان سره بېولم. دوی د کندهار وو.
پلار یې ویل، چې په کلیو کښې لا ګوزاره کېږي؛ خو په ښار کښې نه. د
وطن حالات سم نه راما لومېږي.

عبدالهادی مې نو د راز ملګری او پوخ انډیوال و. هغه خورا غیرتي ځوان و.
په تقوا کښې یې هم جوړه نه وه. اکثره وخت به یې د تهجد لمونځونه کول،

په دوو روژو کښې يې اعتکاف هم وکړ. همدا يې ارمان و، چې فلسطين او مقبوضه کشمير دې ازاد سي.

درې کاله نور مې هم سبقان وويل. په وطن کښې حالات خراب وو. د تنظيمونو تر منځ جنګ روان و. ما په دې درېو کلونو د کور کلي احوال نه درلود؛ خو يوه ورځ چا خبر راوړ، چې مور دې ناجوړه ده، ته يې غوښتی يې.

پر سبا يې د کلي خوا ته وخوځېدم. همدا چې له بولدکه واوښتم، د ټوپکيانو ظلم شروع سو. چې ګورم هر يو ـ دوه ميله لرې، يو يو پاټک جوړ دی. پر هر پاټک د بېلو بېلو ليډرانو عکسونه ښتي دي؛ خو نور شيان يې سره ورته دي. په هر پاټک کښې لس دولس کسه ببر سري او يو دوه لغړ زني هلکان ناست دي. ځوک مسخرې کوي، ځوک غېږه باسي. د چا په لاس کښې تر لستوڼي لاندې کرک پټ دی، چا د کوځه ډبه سپي په غاړه کښې پـــړی تـــړلی، دې خوا ها خوا ته يې ځکوي او سات پرې تېروي. په هر پاټک کښې يې له موټروان څخه پيسې غوښتې. بيا به دعوې دنګلې وې. موټروان به زارۍ کولې:

ـ کومندان صايب! والله که يې لرم. موټر مې خراب سوی و. ټولې پيسې په موټر باندې ولاړې.

ـ اوله پېره مې ده. والله که مې اوغانۍ لا ګټلې وي. د سپرليو کرايې مې په تيلو ورکړې.

ـ صايبه له هغې خوا تش روان سوی یم.

خو دغو پلمو به په یو نیم ځای کښې کار وکړ. په نورو ځایو کښې به چې څو پورې پیسې یې نه وې ورکړې، قدم یې هم نسو اخیستی. یو څو ځایه خو موټروان غریب څپېړې هم وخوړې. د کندهار ښار ته نژدې د بولدک دوراهي ته چې ورسېدو ، د حکومت پاټکونه شروع سول. په اول پاټک کښې یې سخت تلاشي کړو. زما په جیب کښې د مدرسې کارت و. بس په همدې یې ونیولم، چې ته د پاکستان جاسوس یې. ما چې هرڅه ورته وویل، چې زه خو په مدرسه کښې سبقان وایم، د هغه خبره یوه وه. اخر موټروان څنګ ته کړم، چې وه لیونیه دا څه لانجه دې راخیستې ده. ورکه، یو څو روپۍ ورکه، چې خوشې دې کي.

پاټک والا مې جیب ورسره سم نیم کړ. په دویم پاټک کښې یې بیا زموږ موټر ودراوه. یوه ببر سرې خپل سر د موټر په کړکۍ ننه ایست، په لوړ اواز یې وویل: هغه مدرسې والا کوم یو دی؟

ما وویل: زه یم وروه ! خدمت ښیبه.

له موټره یې کښته کړم. هماغه د اول پاټک کانې دلته هم راباندې وسوې. خو دا ځل یې جیبونه راته بیخي تش کړل. شپه مې په ښار کښې د یوه خپلوان کره وه. یو څه پیسې مې ځنې پور کړې. پر سبا یې د کلي په لور روان سوم. له کندهاره هاخوا هم خبره هماغه وه. هرځای پاټکونه او د لارویانو

شکول غرمه د کجکي بازار ته ورسېدم. د هلمند سیند مې ولید ، چې لکه درونډ سړی کرار روان و. پر سیند باندی د لرګیو زوړ پول د موټرانو د تېرېدو پر وخت، لکه د بوډا سړي اواز لړزېده او ګړېده. باري موټر پرې نه سو تېرېدای. بار به یې کوزاوه او بیا به یې لږ لږ په لاسي ګاډیو کښې ورتېراوه. هلته تر پخوا کورونه ډېر سوي وو. بازار هم لوی سوی و. دوه درې دوکانونه خو ما وګڼل. د بازار په منځ کښې د زمیندا ورو اډې خوا ته روان وم، چې چا راباندي ږغ وکړ: عبدالستاره !

شا ته مې وکتل. اکا و. هغه په کجکي بازار کښې د پرچون دوکان جوړ کړی و. تر ماز دیګره ورسره په دوکان کښې کښېناستم.

نژدې ماښام کلي ته ورسېدو. کور مو بدل سوی و. د مېلمنو یوه لویه کوټه پکښې زیاته سوې وه. د سرای په منځ کښې یوه دوکانچه جوړه وه، چې شین چمن پکښې ولاړ و. مخې ته یې د شبې د ګلانو پټی و. د شبیو بوی ان د سرای په درګاه کښې د سړي په سپږمو لګېده. یوه هفته مې په کلي کښې تېره کړه. هلته هم وضع چنداني ښه نه وه. د حزب او حرکت د قومندانانو تر منځ اخ و ډب روان و. زموږ د کلي قومندان په حرکت کښې و. هغه د اکا انډیوال و. زما له راتګه چې خبر سو ، یوه شپه یې له اکا سره میلمه کړم. د مېلمنو لویه کوټه یې په ټوپکوالو ډکه وه. د کوټې په بر سر کښې قومندان پښې غځولې وې. په څنګ کښې یې د پنځه لس- شپاړس کالو یو تک سپین لغړ زنی هلک ناست و. هغوی به یو د بل په غوږ کښې سره پسېدل او بیا به یې خندل. قومندان به له خندا سره د هلک پر ورنونو ګوتې ټینګولې.

ډوډۍ چې خلاصه سوه، د ماخستن لمونځونه مو په جمع سره وکړل.
وروسته هغه سپين هلک له څو نورو کسانو سره ووت. څو شېبې وروسته په سره کميس کښې يوه نجلۍ کوټې ته را ننوته. اوږده ويښته يې تر ملا پورې خوشې کړي وو، شونډې او غومبري يې سره کړي وو، سترګې يې تورې کړې او پر تندي باندې يې شين خال وهلی و. ورسره يو سړی دوتار په لاس او بل ډول پر غاړه هم راننوتل. اکا په غوږ کښې راته وويل: وه هلکه ګوره، چې څه ونه وايې. قومندان صايب د غه بنډار ستا لپاره جوړ کړی.

زما بيخي باور نه کېده، چې زموږ په کلي کښې دې داسې بې شرمه نجلۍ پيدا سي. چې ښه مې په ځير ورته وکتل، هماغه لغړ زنی هلک و. ساز شروع او هلک ميدان ته سو. عجيبه چمونه يې کول. تاو راتاو به سو. تيونه به يې وښورول. ساز به تېز سو او دی به هم ورسره تېز وځرخېد، بيا د ساز له درېدو سره د يوه ټوپکوال مخې ته کښېناست. هغه به له جيبه شنه لوټونه راوکښل، د هلک پر سر به يې تاو کړل او هوا ته به يې وشيندل. ما اول ورته په حيرانۍ سره کتل؛ خو وروسته مې ورنه کرکه وسوه. اکا ته مې وويل: زه ستړی يم، ځم بيد بړم.

سبا ماښام له تورکي سره د کلي جومات ته تلم. هغه پر لاره راته وويل، چې دلته هر قومندان همداسې هلکان لري.

لمونځ چې مو وکړ، ملا امام موعظه شروع کړه. د جهاد په باب يې څو ايتونه تلاوت کړل. بيا يې څو حديثونه هم بيان کړل، ويې ويل، چې د حزب

اسلامي د يوه كس وژل، د شورويانو د دربو تنو د وژلو اجر لري. حزبيان کافران دي.

هغه ډېرې خبرې وکړې. ټول غلي ناست وو.

ما وويل ملا صاحب حزبيان خو زموږ ستاسي مجاهد ورونه دي. ته څنګه پر هغوی د کفر فتوا کوې؟

هغه راته نېغ وکتل. تورکي مې لاس ټينګ کړ. ملا وويل: هغوی باغيان دي. د اسلامي حکومت امر نه مني. هغوی بغاوت کړی. د باغيانو وژل روا دي.

ما نور څه ونه ويل.

تورکي راته کيسه وکړه، چې د حزب ملايان هم حرکت والا کافران بولي. دواړه د يو بل پر ضد جهاد کوي.

عجيبه خبرې مې اورېدلې. پلانکي قومندان د پلاني لور په زوره وکړه. بل قومندان د شپې د يوه سړي کور ته ورولوېد، د هغه ښايسته زوی يې په زوره بوت. اکثرو خلکو به خپل تنکي زامن، چې يو څه ښکلي به وو، د نجونو په شان په پرده کښې ساتل. ځينو خو خپل زامن، تر هغو چې ږيرې يې راتلې، د خپلو هغو خپلوانو کره استول، چې کورونه به يې د دوی تر

کورونو یو څه امن وو. په دې یوه هفته کښې مې داسې شیان ولیدل او واورېدل، چې کلی کور راباندې وغمبدل. ادې هم لکه چې په ما پسې مریضه سوې وه، زما په ورتګ رکه روغه سوه. چې هر څه مې ورته وویل، چې د کوټې ډاکترانو ته به دې بوزم. ویې ویل چې یه اوس ښه یمه.

بېرته کوټې ته لاړم. یو څو میاشتې چې تېرې سوې، د طالبانو تحریک جوړ سو. زموږ د مدرسې ځینې طالبان هم په تحریک کښې وو. هغوی راته کیسې کولې، چې څنګه یې د لارو د غلو پاټکان لرې کړې دي. له قومندانانو څخه یې وسلې راټولې کړې او په کندهار کښې یې شریعت جاري کړی. د هلکانو ګډول، سروډ، د کرکانو او سپیو جنګول، قمار، ټول غیر شرعي کارونه یې بند کړي دي. زه څو وارې ورغلم، چې ما هم جهاد ته ولېږي؛ خو مشرانو ویل، چې ستا ږیره سمه نه ده راغلې. ما به تر هر اودا سه وروسته په هېنداره کښې د خپلې ږیرې نوې راوتلې نرې تارونه په خوند سره کتل. زړه مې غوښت، چې ږیره مې ژر ګڼه سي او مخ مې پټ کړي، چې زه هم جهاد ته ولاړ سم، هغه بې شرمۍ ختمې کړم، چې په خپل کلي کښې مې لیدلې وې.

دوه کاله مې بې غمه خپل سبقان وویل. زموږ یوه استاد مولوي سمیع الحق نعماني صاحب پر ما او عبدالهادي ډېر مهربان و. هغه پر ګردو مهربان و. زبردست عالم و. په تقریر کښې یې بیخي جوړه نه وه. موږ به اکثره وخت د مازدیګر او ماښام د لمونځونو تر منځ په هغه راټولېدو، د هغه خبرو ته به مو غوږ نیوه. نعماني صاحب پخوا د پنجاب په یوه لویه مدرسه کښې

مدرس پاتې سوی و ؛ خو اوس راغلی و ، چې افغان طالب العلمانو ته تدریس وکړي.

هغه ویل: افغانان ډېر غیرتي خلق دي؛ د همدې د پاره خو ما د پنجاب لویه مدرسه پرېخوده، دلته کوټې ته رالم، چې د افغان بچو له خدمت اوکم.

هم د هغه خبرو راته خوند راکاوه او هم یې لهجه. مولوي صاحب د سوات و. د ((نسته)) پر ځای به یې ((نیشتې)) ویل. دا یې عادت و چې د خبرو پر مهال په خپله ګېنه مې، وریجې ږیره کښې یو ځل ښې، او بیا چپه خوا ګوتې تېرې کړې. ما نبغ ورته نسو کتلی. شنې سترګې یې خورا اثرناکې وې. سپین پراخ تندي او سره او سپین غومبرو ته به یې چې هر چا وکتل، ویل به یې چې مولوي صاحب نوراني سړی دی. نورو استادانو بحث ورسره نه سو کولای. دی په دلیل او خبرو کښې بې ساری و. د هغه کالي او دستار مې هېڅ کله خیرن نه وو لیدلي. غیر له سپین رنګه یې بل رنګ کالي نه اغوستل. یو خوږ عطر به یې هر وخت استعمالاوه، چې بوی یې د سنځلو د ګلو په څېر نرم و. ځینو نورو استادانو به هم عطرونه استعمالول؛ خو د هغوی عطرونو تېز بوی درلود او د سړي نفس یې ورتنګاوه. پر ما او عبدالهادي د نعماني صاحب خاص نظر و. کله کله به یې موږ ته اوراد او وظیفې راکولې. موږ دواړو به هم د هغه درسونه په دقت زده کول.

په دې دوو کلونو کښې افغانستان ته تګ راتګ زیات سوی و. په میاشت کښې به خامخا یو چا د کلي حال رارساوه. د طالبانو دریم کال لا نه و

شروع، چې یوه کلیوال خبر راکړ، چې د مور ناروغي زیاته سوې ده. بیا کلي ته ولاړم. دا ځل چې له سرحده واوښتم د پخواني پاټک پر سر د طالبانو سپین بیرغ رپېده. د پخوانو پاټکیانو غلا او شکول مې رایاد سول؛ خو دا ځل، چې تلاشۍ ته یې ودرولو، یو توري لنګوټې والا ځوان موټر ته راوخوت. د سنت په طریقه یې ښه پوره سلام واچاوه. بیا یې وویل: ستړي مه سئ، پر لاره خو به مو څه تکلیف نه وي لیدلی؟تر تلاشۍ وروسته یې ښه په عزت رخصت کړو.

دې کارنو داسې خوند راکړی و، چې بېبوا که مې په لوړ ږغ وویل، دوا دې سه ملا عمر صاحب له دې امارت سره. له بولدکه تر کجکي پورې مې بل پاټک ونه لید.

ادې خورا ډنګره او بې سبکه سوې وه. ما ته یې همدومره وویل چې زنانه تکلیف لري. د سیمې پر ډاکترانو او اخوندزاده ګانو ګرځېدلې وه؛ خو علاج یې نه و سوی. چا ورته ویلي وو، چې اپرېشن غواړي. اکا ته مې وویل، چې ادې به کوټې ته بوځم.

هغه وویل: دومره پیسې به له کومه کې، پر اپرېشن خو ډېرې پیسې لګېږي.

ما وویل: یو څه به ته راکې، څه به زه په کوټه کښې پوره کم.

هغه وویل: زه خو اوغانی لا وللّه که لرم.

چورت مې خراب و. بله ورځ مې د پلار د اکا زوی ته کیسه وکړه. هغه وویل، چې وروره له اکا څخه دې خپل حق وغواړه. دا دومره کلونه، چې دې ځمکه ورته پریښې وه، لږه ګټه خو یې نه ده کړې. هر کال څومره تریاک کیږي؟ یاره لس منه خو یې دا سږ کال ټول کړي.

د هغه خبره راته لکه د اختر زېری و. بیګاه مې اکا ته د حق خبره وکړه.

هغه راته وموسېد، ویې ویل: وراره ګله دومره سبقان دې ووېل؛ خو لکه چې ملا نه سوې.

تورکۍ کټ کټ وخندل. د هغه د مور تور غومبرې هم سره وخوځېدل، خوله یې جینګه سوه، ژېړ مردار غاښونه یې راښکاره سول.

ما تندی ورته تریو کړ. تورکۍ او تورې بلا ته مې وکتل. اکا ته مې وویل: په دې کښې نو د سبقانو څه کار. خپل حق مې دی.

هغه ولاړ سو. څادر یې واچاوه. ویې ویل: ته لا کوچنی یې، پر دې خبرو دې سر نه خلاصیږي. ما سره ستا حق نسته. که نې منې ورسه له حاجي مولوي څخه پوښتنه وکه.

بې له دې چې زما ځواب واوري، ژر یې لمانځه ته نیت وکړ.

ما وويل: که لوی یم، که کوچنی، خپل حق درنه غواړم.

سبا سهار د حاجي مولوي صاحب کور ته ولاړم. هغه زموږ د کلي ملا امام و. کیسه چې مې ورته وکړه، هغه راڅخه پوښتنه وکړه: ستا پلار څه مهال شهید سو؟

ما وویل: زما نه یادېږي، ما بیخي لیدلی نه دی.

هغه بیا وپوښتل: نیکه دې څه وخت مړ سو؟

ومې ویل: د اتو نهو کالو به وم، چې نیکه مړ سو.

مولوي صاحب وویل: مطلب دا چې پلار دې تر خپل پلار د مخه مړ سوی؟

ما سر وښوراوه: هوکې.

هغه په پسته ژبه وویل: ملا صاحب! اکا دې رېښتیا وايي. ستا حق نه کیږي.

ما وپوښتل: ولې؟

هغه وویل: بس همدا د میراث حکم دی. که زوی تر خپل پلار مخکې ومري، مېراث نه ورته رسېږي.

توکل مې پر خدای وکړ. بله ورځ مې مور کوټې ته بوتله. کمپ ته ورغلو د عبدالهادي دوی په کور کښې مو واړول. د هغه مور زما له ادې سره ډاکتر ته ولاړه. دوه زره کلداري خو پر هغه ورځ په ټستونو ولګېدې. ډاکټر وویل، چې پنځلس زره روپۍ یې د اپرېشن خرچه کیږي. دنیا راباندې غمېدلې وه. نه پوهېدم چې څه وکړم. مدرسې ته ولاړم. ماښام نژدې و. اودس مې وکړ. د مولوي نعماني صاحب ږغ مې واورېد: عبدالستاره په خیرونه. کله رالې؟

زه ولاړ سوم. د هغه لاس مې په غبرګو لاسو ونیو او ښکل مې کړ.

هغه تر مټ ونیوم ویې ویل: رازه ! مانزه ته وخت شتې سو منته به ګپ شپ سره ولګوو.

ورسره رهي سوم. مولوي صاحب وویل: هلکه سه چل دې؟ ولې خفه یې؟

ما وویل: نه یم خپه.

هغه وویل: بچیه ما درته کتل، خې خپه دې پینزه واري ووینزه. که خفه نه وې؛ نو ولې به دې داسې کول هه؟ وایه سه چل دې؟

ما ورته د مور د مريضۍ کيسه وکړه. هغه راته ځو اوراد راوښوول، چې دا تر هغې پورې تکرار وه، چې زړه دې مطمين سي. خدای مهربان دی هر څه به اسانه سي.

سبا سهار تر لمانځه وروسته زه په ذکر لګيا وم، چې نعماني صاحب راغی. بيا يې تر مټ ونيوم او له ځان سره يې رهي کړم. په يوه ګوښه ځای کښېنې يې شل زره کلدارې په لاس راکړې، ويې ويل: شابه دا واله، د مور بې بې علاج دې پې وکه.

ما وويل: دومره پيسې به بيا زه له کومه پيدا کم، چې ببرته يې درکم؟

هغه وويل: خدای لوی ذات دی. يو سبب به درله وکي. او که وم نه شو؛ نو ما دربخلي. بس په مانزه کې راله دعا ګانې کوه، همدا مې بس دي.

د مور اپريشن وسو. هغه جوړه سوه. تر اپريشن وروسته يوه هفته نوره هم د عبدالهادي دوی په کور کښېنې پاته سوو. د ادې د اپرېشن ټکونه چې يې واخيستل، کلي ته ولاړو. دا ځل مې يوه شپه وکړه. پر سبا يې ببرته رهي سوم. زړه مې غوښتل، چې ژر مولوي صاحب وګورم. د هغه احسان غوټ مات کړی وم.

څه موده پس ته مې له نعماني صاحب څخه پوښتنه وکړه، چې دومره ډېرې پيسې يې څنګه راکړې او له کومه يې کړې؟

هغه وویل: د الله تعالی دربارډېر لوی دي. چې سه ورنه وغواړې درکوي يې؛ خو چې په اخلاص سره يې وغواړې. هماغه اوراد چې مې تا ته خودلي وو ، پخپله مې هم ورد کول. بس الله را سره مدد وکو. که نه تا له خو پته شتې، چې زما دومره تنخواه نیشتې.

د هغه خبرو راته شک پیدا کړ، چې دی ولي نه وي. یو ماز دیګر ډېر خپه وم، له یوه انډیوال څخه مې نسوار واخیست. ماښام نعماني صاحب په غوږ کښې راته وویل: بچیه په نسوارو غم نه غلطیګي. د خدای ذکر وکه، چې زړه له دې سکون رایشي.

زه هېچا نه وم لیدلی، چې نسوار مې واچاوه؛ نو مولوي صاحب څنګه خبر سو؟ دا خبره مې له عبدالهادي سره شریکه کړه.

هغه هم راته خپله همداسې یوه کیسه وکړه، ویې ویل: یوه شپه احتلام سوی وم. نیمه شپه پاڅېدم. حمام ته ولاړم. بایلر نه و لګېدلی. ما وې که اوس بایلر ولګوم، څو چې اوبه تودېږي، نور طالبان به راویښ سي، بیا به راباندې پوه سي؛ نو په یخو اوبو باندې مې غسل وکړ. زه هم هېچا نه وم لیدلی؛ خو سهار مولوي صاحب راته وویل: بچیه په شرع کې څه شرم. یخو اوبو سره مه لامبه، چې بیمار نه شې.

له ځينو نورو هلکانو مو هم ورته کيسې اورېدلې وې. په زړه کښې مې د هغه مينه ورځ تر بلې زياتېدله. زه او عبدالهادي به چې يو ازې سو؛ نو د ده پر صفاتو به مو خبرې کولې. عبدالهادي هم هغه ته ډېر احترام درلود.

يوه ورځ زموږ د مدرسې يو طالب العلم، چې په افغانستان کښې يې جهاد کاوه، شهيد سو. د هغه جنازه چې يې راوړه، موږ ورته ژړل. د نيکه تر مرگ وروسته دا اول ځل و، چې جنازه مې لېده. د هغه مخ مې وليد. تک سپين، ان شونډې يې هم سپينې وې. ما گومان کاوه، چې هغه بيده دی. زړه ته مې نه لوېده، چې مړ به وي. کفن يې د ټټر په حصه کښې په وينو سور و. ما اورېدلي و، چې د شهيد وينه نه درېږي. سخته مې خوا بده وه. د گردو انډيوالانو له سترگو اوښکې رواني وې.

نعماني صاحب راغی. د جنازې لمونځ مو په ده پسې وکړ. شهيد مو دفن کړ. مولوي صاحب موعظه وکړه. د هغه خبرې مې هېڅ نه هېرېږي. ويل يې: ما اوليدل چې بعضي طلبا جاړي. ما هم وجړل؛ خو د شهيد د پاره مې نه دي جړلي. ما د زان د پاره وجړل، چې الله پاک ولې زه شهيد نه کړم. د شهادت دغه غټه درجه يې ولې ما له رانه کړه.

هغه د دستار په شف باندې خپلې اوښکې پاکې کړې. ږغ يې ژړغونی و. ويې ويل: د اعلای کلمة الله په لاره، چې سوک شهيد کيگي، هغه مړ نه دي، هغه جوندی دي. که تاسو وپوېبگئ، چې هغه اوس سومره خوشاله دي؛ نو ټول به د خدای نه شهادت وغواړئ. اوس به ملايکو د هغه په قبر کې

جنت له کړکۍ جوړ کړې وي. هغه به د جنت تماشه کوي او د الله شکرانه به ادا کوي، چې دغه مقام يې ورله ورکړې.

د صحابه وو د جهاد کيسې يې وکړې، چې څنګه به يې په اسلامي جذبه پر کفارو حملې کولې، په هره غزوه کښې به څومره ملايک د مجاهدينو مرستې ته راتلل. په دعا کښې يې په وار وار ويل: يا الله ما له شهادت راکه. يا الله چې په بستر کې د بې غيرتۍ مرګ راله رانه کې.

ما او عبدالهادي به هروخت مولوی صاحب ته زارۍ کولې، چې جهاد ته مو ولېږي؛ خو ده به ويل چې وخت به يې راسي.

د امريکې جنګ چې شروع سو، مورړ ته يې اجازه راکړه. مورړ ورغلو؛ خو طالبانو د کندهار په قول اردو کښې تم کړو. مشرانو راته وويل، چې تاسې نابلده ياست، همدلته پاتې سئ. درې هفتې په کندهار کښې وو؛ خو دوې شپې مو هم په يوه ځايګي کښې تېرې نه کړې. هره شپه به مو ځای بدلاوه، چې د امريکايانو له بمبارۍ بچ سو. هماغه کور چې برايې به مو په کښې تېره کړې وه، پر سبا يې ويشتل کېده. زموږ ډېر انډيوالان همداسې په بمباريو شهيدان سول. مورړ نو ارمان کاوه، چې يو ځل دې امريکايان پر ځمکه په لاس راسي، بيا به ورسره ګورو. اخر ټول وتښتېدل. هر څوک په خپله مخه ولاړل. زه هم کلي ته ولاړم.

په کلي کښې خورا ګډوډي جوړه وه. د طالبانو مشران تښتېدلي وو. بیا هماغه حرکتیان په ولسوالۍ کښې ډېره وو ؛ خو دا ځل د حزب اسلامي قومندانان نه وو ، چې ورسره ډغرې ووهي. د حزب قومندانان ټول له طالبانو سره ولاړ وو ، چې اوس فراره سوي وو. د حرکت قومندانانو نوې کانې پیل کړې وې. د خلکو موټران به یې په زوره بیول، چې دا موټر طالبانو درکړی. ان د خلکو ټېکټران او موټرګاټان (موټرسیکلونه) یې هم ولجه کړل. زموږ د کلي له یوه سړي یې غویان هم بیولي وو. هر قومندان ځان ته بندیخانه درلوده، هر څوک چې یې بد ایسېدل، پکښې وابه یې چول. زیات کسان یې په ډبولو معیوبان کړل. ډېر خلک یې بې پوښتنې، بې محکمې شهیدان کړل. په هېڅ شي یې صرفه نه کوله. څوک نه وو ، چې پوښتنه وکړي. په دې څو کلونو ، چې زه کلي ته نه وم تللی، ډېر شیان بدل سوي وو. کاریزونه اکثره وچ سوي وو. ډېرو کسانو خپل د انارو او انګورو باغونه نړولي وو ، چې تریاک پکښې وکري. د اوبو لپاره یې برمې وهلې وې. دوی ورته بوری ویله. څو ورځې چې تېرې سوې، بیا د هلکانو ګډول او د کرکانو ساتل او جنګول پیل سول.

په کلي کښې یوازې په دې باندې خوښ وم، چې له مور سره وم. که نه خو هره ورځ یې را باندې کال تېرېده. د خلکو ناروا وې او بدعتونه د زغملو نه وو. نور خو لا پرېږده، چې د توري بلا پیغورونو بېخي په تنګ کړی وم. یوه ورځ چې کور ته ورغلم، زما له ادې سره یې هسې کیسه پیل کړه: ها د شیرینو په زوی خبره سوې؟

مور مې وويل: نه څه پې سوي دي؟

په ملنډو يې وويل: نور نو څه وسي؟ مدرسې ته تللی و، چې مولوی ځنې جوړ سي؛ خو اوس لنډغر گرځي. د يوې اوغانۍ پيدا م نه لري.

مور مې غلې وه.

هغې بيا وويل: د طالبانو هغه امربالمعروف والا نه و، چې د کرکانو په سر يې د تورکي وربښتان خريبلي وو، هغه چاروا کو نيولی. تورکی وايي مام زړه ورباندې يخ کړ. ښه مې وډباوه.

بيا يې کټ کټ وخندل.

هغه پوهېدله، چې د غه کيسې پر ما بدې لگېږي؛ خو له کسته به يې هر وخت همدا سې کيسې کولې. ته وا دا به د بي بي سي راډيو وه. له هرځايه، له هرڅه خبره وه. په کور کښې د هغې له لاسه وخت راباندې نه تېرېده او د باندې د خلکو چلند راباندې غمېده.

د ژمي دوې مياشتې چې تېرې سوې، د پوجيو وخت راورسېد. ترياک دې ورک سي له دومره خوارۍ سره. پوجي نو دا سې کېږي، چې د ترياکو د بوټو له منځه نور وابنه للون کېږي. چېرته چې د ترياکو بوټي گڼ وي، کوچني او کمزوري دا يې کنبل کېږي او غټان يې پرېښوول کېږي. له هغه

وخته چې د ترياکو بوټي د ګوتې د يوه بند په برابر سي، تر څو چې له لوښتنه اوړي، پنځه- شپږ واري پوجي کېږي. پوجيګر د سهار تر لمانځه وروسته پر دوو پښو ورته کښېني، ان تر غرمې پورې همداسې اخته وي. بيا چې د غرمې ډوډۍ يې وخوړه ببدېږي، پر دريو بجو راکښېني. تر چايو او د ماسپښين تر لمانځه وروسته بيا تر ماښامه کار کوي. ياره خلک خپل اولاد دومره نه نازوي، څومره چې ترياک نازوي. په يو حساب خو دوی هم نه دي ملامت. که نور هر څه وکري، د واټرپمپ د تېلو پيسې نه باسي. يوازې ترياک دي، چې د دوی ګوزاره پرې جوړه ده. د پوجيو په موسم کښې ګرده خلک خپل زامن له مکتبو څخه اوباسي او پوجي وربانديي کوي. استادان هم ورته خوشاله وي، دوی هم ببغمه پر خپلو ځمکو کار کوي.

اکا مې هم خپله ځمکه کرلې وه او هم يې د بل سړي ځمکه په نيمايي نيولې وه. هغه سړي بوړی نه درلوده. اکا به له خپلې بوړی د هغه ځمکه اوبوله. د تېلو او موبلينو پيسې، تخم، کود هرڅه يې په نيمايي سره پرې کول. اکا پخپله په کجکي بازار کښې خپل دوکان ته ته، تورکی يې هم ببوه؛ نو ماته يې وويل، چې پر پوجيګرو وګرځم او د چايو او ډوډۍ غم يې وکړم. د پوجيو له غمه چې خلاص سو، د نېش وهلو وار راورسېد. دا نو د ثور د منځ شپې وې. ګرمۍ بيخي بلا کړې وه. د نېش وهلو کار تر پوجيو هم سخت و. اته، نه کسه نېشګر به سره خوا په خوا ودرېدل او د پټي له يوه سره به يې تر بل سره په تلو تلو کښې د ترياکو پر غوزو نېشونه وهل. پر سبا يې بيا د همدې ترياکو شېدې په ترياکيو کښې راټولولې. د ترياکو ترخه وږم له لاندې او سوځنده لمر له پاسه، د سړي سر داسې ګنګساوه، لکه نېشه چې

يې کړې وې. ځوانان له نورو ولايتونو ، ان له کابل او لغمانه هم د کار لپاره زموږ سيمو ته راتلل. دوی ته مو په مزدورۍ کښې پيسې نه ورکولې. هغوی به هم په حاصل کښې پينځمه يا شپږمه برخه شريکان وو. عجيبه خلک وو ، تږله ورځ ستومانه کار او د شپې تر يوولس – دولسو بجو پورې ورقې. دوی هم زموږ د کليوالو چمونه زده کړي وو. حسابي توره د هر يوه زده وه. دا نو خورا سخته لوبه ده. د ګردو دوه پينځوس ورقو حساب به نيسې ، چې د کوم رنګ کومه ورقه تللې ده او کومه يې له چا سره پاته ده ، که دې حساب غلط کړ ؛ نو تاوان درځي. د پتاسو غابونه وو ، چې خالي کېدل به ، د شنو چايو ترموزونه به يو په بل پسې تشېدل. زه حيران وم ، چې دوی ولې خپل وخت پر دې عبثو کارونو تېروي. د دوی حافظه دومره ښه وه ، چې د ګردو ورقو حساب يې په ذهن کښې ساتلی سو ؛ نو که سبقان يې ويلي وای ، هرڅه به يې څومره ښه زده سوي وو.

ترياکو يو بل غم هم جوړ کړی و. مقتديانو به خپلو امامانو ته په زکات او سرسايه کښې ترياک ورکول؛ نو ځکه امامتې خورا ډېرې سوې وې. پخوا به که په يوه کلي کښې يو يا دوه جوماته وو ، اوس پينځو شپږو ته رسېدلي وو. ورسره نشه يان هم زيات سوي وو. د چرسو څکول خو نوره معمولي کيسه وه. هر مازيګر د دوکانو مخې ته چرسيان راټولېدل او سګرټيان به يې لګول. په هر کور کښې د ترياکو کڅوړې هر ځای پرتې وې. کله خو به ځينو هلکانو ، چې له مور او پلار سره به يې لانجه کړې وه ، د ځان وژلو په نيت به يې دومره ترياک وخوړل ، چې بېسده به کلينيکو ته وړل کېدل.

له چاروا کو سره هم اکثره همدا چرسیان، پوډریان او جوارګر ولاړ وو. د دوی ګزمې به چې پر هر چا پېښې سوې؛ نو تاوان به یې خامخا واړاوه. کله به چې امریکایان ورسره راتلل؛ نو سم د سرې زامن به ځنې جوړ سو؛ خو دلته بیا بل غم و. یو نه یو کس به یې خامخا امریکایانو ته په لاس ورکاوه، چې دا القاعده دی. ځینې کسان خو یې ان ګوانتانامو ته استولي وو. د امریکایانو په لیدو ډېر ځورېدم. ځان راته بد اېسېد، چې زه د سرکوزو په شان ورته ګورم او دوی بې غمه ګرځي.

په کلي کښې مې دویم کال هم همداسې تېر سو. د تریاکو راټولول، چې خلاص سول، بیا وزګار سوم. نور نو بیخي وخت نه راباندې تېرېده. له خلکو سره مې هم نه وه جوړه. هر مازدیګر به د زاړه ښار غونډۍ ته تلم او د ماښام تر اذانه پورې به هورې کښېناستم. زوړ ښار زموږ د کلي په څنګ کښې و. دا د یوې لویې کلا پاتې شونې وې، چې په منځ کښې یې یوه نیغه غونډۍ ولاړه وه او چارچاپېره یې نړېدلې دېوالونه. هر دېوال یې پنځه شپږ سوه ګزه به اوږد و. په هر ګوټ کښې یې د نړېدلو برجونو نخښې ښکارېدې. سپین ږیرو ویل، چې دا د امیر کروړ ښار و؛ ځکه خو یې زوړ ښار باله. دوی ویل، چې ډېر کلونه پخوا امیر کروړ یو پاچا تېر سوی. داسې ښکارېدل، چې پخوا به د دې غونډۍ پر ځای کومه کلا ولاړه وه؛ ځکه چې ځای ځای پکښې ګچ او ومې خښتې ښکارېدلې. ځینو کسانو پکښې کیندنې هم کړې وې. خلکو ویل، چې یو نیم کس ته سره زر او زاړه لوښي په لاس ورغلي دي. یو مازدیګر پر غونډۍ ناست وم، چې د کاریز موغرې د کلي یو ځوان راغی، زما خوا ته کښېناست. هغه ولي محمد نومېده. پلار یې امریکایانو

په ګوانتناناموکښې بندي کړی و. کله کله به مې له هغه سره د زړه خواله کوله. هغه هم هرچا ته حال نسو ویلای؛ نو ځکه به ما ته راته. ولي محمد راته وویل:

ـ شریکه دې شین سترګو ته دې پام دی؟

ما وویل: هوکې، ښه یې وینم؛ خو څه وکړو؟ څه مو له لاسه نه دي پوره.

ـ په دهراوت کښې طالبان سره راغونډ سوي دي.

ـ نو ته څه وایې، چې هورې ولاړ سو؟

ـ شریکه زما خو ورته سودا ده، چې ولاړ سم.

ـ کلیوالو ته به څه وایو؟

ـ په کلي کښې به وو ایو، چې مور د بلې ناوې دایرې ته ځو، چې سبقان وو ایو.

بله هفته دواړه د دهراوت خوا ته وخوځېدو.

مور ته مې په پټه وويل، چې زه بېرته کوټې ته خپلې مدرسې ته ځم؛ خو چې نورو ته حال ونه وايي.

د دهراوت په غرونو کښې له طالبانو سره يو ځای سو. هغوی به له ولي محمد سره له پخوا پېژندل، ځکه خو ښه ټينګ روغبړ يې ورسره وکړ. څو ورځې يې راته د راکټ او ثقيل د استعمال ټرېننګ راکړ. د لاسي بمونو او د ټانک ضد ماينونو په چم يې هم بلد کړو. ما د وسلو استعمال ژر زده کړ. ولي محمد هم بد نه و؛ خو هغه يو څه ډارن و. پر دويمه هفته خبر راغی، چې د امريکايانو قواوې پر دې لاره تېرېږي. موږ ورته ځانونه تيار کړل. په يوه دره کښې په کمين ورته کښېناستو. دا نو يوه تنګه دره وه، چې د هسکو تورو غرونو په منځ کښې لکه لوی ښامار اوږده غځېدلې وه. درې په بر سر کښې څو لارې لرلې؛ خو دا بل سر يې يوه لاره درلوده، چې د ښتې ته وتله. لاندې نرۍ لاره او په خوا کښې يې سيند و. موږ د درې په همدې سر په يوه پېچومې کښې دوه ځايه د ټانک ضد ريموټ والا ماينونه ښخ کړل. د ماين په فيوز پورې مو دوه مزي وتړل. مزي بيا په يوه ټيکلي پورې تړل سوي وو. له ټيکلي څخه دوه نور مزي يوې او بيا امپيرې بټرۍ ته ورغلي وو. بټرۍ مو هم د ماين تر څنګ ښخه کړه. د ماين پر برابر د غره يوه ډبره مو په رنګ باندې سره کړه. مخامخ د درې په بله ډډه کښې يو عرب مجاهد زموږ له څو انډيوالانو سره پټ سوی و. ريموټ د عرب مجاهد په لاس کښې و. زموږ انډيوالانو ته يې د ريموټ استعمال ورزده کاوه. موږ ته يې په ټريننګ کښې راښوولي وو، چې څنګه د کفارو اول موټر، سرې ډبرې ته ورسېږ، بايد د ريموټ تنۍ کښېکاږو.

د درې په دواړو خواوو کښې زموږ یو- یونیم سل مېږونه پټ وو. له ما سره راکټ و. د سهار لمونځونه، چې مو وکړل، په مورچو کښې کښېناستو. لمر ختلی و، چې د امریکایانو د موټړو غرهار مو واورېد. زړه مې ټوپونه وهل. خورا خوشاله وم، چې نن مې د جهاد ارمان پوره کېده. شېبه وروسته د هغوی اول ټانک زما له مخې تېر سو. زه د غره پر سر د یوې ډبرې شاته پټ وم. موږ ته مشرانو ویلي وو، چې څنګه د امریکانو پر اول موټړ ماین پټاو سو، تاسې به ډزې پیلوئ. د کتار په سر کښې دوه خړ امریکایي ټانګان روان وو. ورپسې پنځه– شپږ برګ رېنجر موټران تېر سول، چې ماین پټاو سو.

د الله اکبر نارې پورته سوې. ما د راکټ ډز وکړ. د یوه رېنجر منځ مې په نخښنه کړی و. ګرز سو، سرې لمبې ترې پورته سوې. ژر مې بل راکټ ورته برابر کړ. ورپسې موټړ مې هم وویشت. زموږ انډیوالانو د ثقیل ضربې کولې. له لاندې د امریکایانو بوغارې پورته وې. د هغوې مرمۍ زموږ شاوخوا ته پر ډبرو مښتې. پوه نسوم، چې څونه وخت مو سره وډزول؛ خو یو وخت مو پام سو، چې د هغوی له خوا مرمۍ نه راځي. د تکبیر په نارو ورښوه سوو. له هغو موټرانو، چې ما ویشتلي وو، د خړو لوګیو په منځ کښې لا د اور کوچنۍ لمبې ولاړېدې. ښه ورنژدې سوم. د اول موټړ په منځ کښې پینځه کسه وطني امریکایان سوځېدلي وو. د دویم رېنجر د مخ بانټ او انجن لادرکه و. په سیټ کښې یې یوازې د یوه کس دواړه لینګي پر سوځېدلي چوکۍ سکاره سوي وو، نور بدن یې د موټړ له خلاصې دروازې د باندې غوړند و. د موټرانو په دوړاو خواو او د سیند په څنډه کښې بلا ډېر مړي

پراته وو. نور انډيولان مې پر مړيو گرځېدل او وسلې يې راټولولې؛ خو ما سيل کاوه. يو چا ږغ وکړ:

هلئ دلته راسئ. دا خو ژوندی دی.

په منډه د کتار پای سر ته ولاړو. يوه امريکايي پر اړخ پروت و. خپله پښه يې ټينگه نيولې وه، بوغارې يې وهلې. يوه پايڅه يې له ورانه تر پوندې پورې په وينو سره وه. زموږ يو مشر راورسېد. امريکايي يې پر مخې پرې ايست. د خپل واسکټ له جيبه يې چاړه راوايسته. د هغه د وسپنيزې خولۍ تسمه يې غوڅه کړه. خولۍ يې ايسته سيند ته گوزار کړه. د هغه پر شا باندې يې خپله چپه پښه کښېښووه. د چپ لاس دوې گوتې يې د امريکايي په سترگو کښې ورومنډې. نورې گوتې يې د هغه په تندي او سر کښې ټينگې کړې او سر يې پورته خوا راقات کړ.

امريکايي ژړل. چيغې يې وهلې. په خپله ژبه يې څه ويل؛ خو موږ پرې نه پوهيدلو.

مشر الله اکبر وويل، د هغه پر ستوني يې چاړه تېره کړه. وينې دارې وهلې. مشر د هغه سر بېخي غوڅ کړ. بيا يې پرې شوی سر تر ويښتو ونيو. پورته يې کړ. پر مخ باندې يې ناړې ورتو کړې. ما نور ورته نسو کتلای. بوږنېدلی وم. مخ مې بلې خوا ته واړاوه.

يوه انډيوال مو پاس له غره شخه چيغه کړه: هلئ چې طيارې راغلې. ځانونه پټ کړئ.

مخ په بره مې منډه کړه. يوې سوړې ته ورسېدم. پکښې ورننوتم. شپېه نه وه تېره، چې ګړزهار سو. داسې درنې چاودنې وسوې، چې غر يې له غره سره وښوراوه. د سوړې له چته خو ډبرې راخطا سوې. سوړه له دوړو ډکه سوه. ما ويل اوس به غر راباندې چپه سي. چې ګړزهار چوپ سو راووتم. امريکايانو خپل موټران په بمونو ويشتلي وو. له ګردو موټرانو ځخه تور دودونه پورته وو. زموږ ځينې انډيولان هم په بمانو لګېدلي وو. ځوک شهيدان او ځوک ټپيان سوي وو. د امريکايانو مړي تري تم سوي وو؛ خو د وطني امريکايانو جسدونه هماغسې پراته وو.

په کليو کښې د امريکايانو جاسوسان زيات وو. مشرانو راته وويل، چې اوس به خامخا ډېره قوا را پسې راسي او تلاشي به وکړي؛ نو ټول به سره خواره سو. چې بل عمليات مو کاوه، بيا به خبر درکړو.

يوه پنجابي ډاکټر زموږ د ټپيانو علاج وکړ؛ خو د پښځو کسانو ټپونه سخت وو. مشرانو ما ته وويل، چې ته خو په کوټه کښې بلد يې؛ نو ته به له ځو نورو انډيوالانو سره دغه ټپيان کوټې ته ورسوې. ټپيان مو په دوو ډاټسنو کښې واچول، روان سو. يو څه مزل مو کړی و، چې د تور سرو ژړا و فريادونه مو واورېدل. لږ وړاندې مې پر لاره د يوه ماشوم تور پلاستيکي بوټ ولېد. موټر مو ودراوه، زه ورکښېته سوم. يوه ډنګره توره پښه په بوټ

کښېږي وه. پښه تر زنګانه لاندې غوڅه وه. د دوو هډوکو سپین سرونه د پلو په منځ کښېږي ښکارېدل. ټوله پښه او د بوټ یوه څنډه په توربخونو سرو وینو لړلې وه. نوکې یې بره د غره په لمن کښېږي څو مېږو او وزو بوغارې کولې، ها خوا دې خوا یې ترهېدلې منډې وهلې. زه ورو ختم. هورې د لس دولسو کالو ماشوم ټوک ټوک پروت و. کالي یې داسې پرې پرې وو، چې ته وا چا به په چړې پرې کړي وي. سر او مخ یې ګرده سوځېدلي وو. ګرد سره د پېژندلو نه و. سترګې یې راوتلې وې. د سترګو ژورغالي یې داسې ښکارېدې لکه په تناره کښېږي، چې سرې سکروټې پرتې وي. ګرده بدن یې زخمي زخمي وو. د غوڅې پښې له ټپه یې ټینګه تور بخونه وینه د ژېړو وښو پر سر نرۍ لاره جوړه کړې وه. ښایي له ماشوم سره به د خپلو مېږو د لوړې غم و؛ ځکه خو یې تږي وانښه په خپلو وینو اوبه کړي وو؛ خو وانښه خونخواره نه وو، وینه یې نه وه څښېښلې. څو ګامه بره ډېرې داسې سوځېدلې وې، چې لا هم تاو ځنې لتېده.

شا و خوا ته د څو مېږو او وزو مړي هم پراته وو. د هلک مړی مو په موټر کښېږي واچاوه. د درې په سر کښېږي د لس پینځه لسو کورونو یو کوچنی کلی و. امریکایانو پر دې کلي هم بمان غورځولي وو. شپږ اوه کوره یې خچ پچ کړي وو. تور سرې، کوچنیان او سپین ږیري یې ګرد سره تر خاورو لاندې کړي وو. د کوچنیانو او تور سرو بوغارو کلی په سر اخیستی و. د نرېدلو کورونو له منځه خړ دودونه لتېدل. کلیوالو د خاورو په کوټو کښېږي خپل عزیزان لټول. د لوښو ټوټې او د نیالیو نیم روغ نیم سوځېدلي ټوکران یې له خاورو راایستل. د کلیوالو اروا هم په موږ نه وه خبره، چې امریکایانو ته مو

لاره نیولې ده؛ خو دې بې غیرتانو د اسې ظلم وربانديې کړی و. سخت درد راغلی و، چې ډ غرې موږ ورسره وهو؛ خو کسات یې له تور سرو اخلې. پر ځمکه ولله که رانه خلاص سي؛ خو څه وکړو اسمان ته مو لاس نه رسي.

زما خوا هغه امریکایي ته بده وه، چې زموږ مشر یې سر غوڅاوه؛ خو د کلیوالو حال چې مې ولېد، پوه سوم، چې پر کفارو رحمېدل غلط دي. ما په ستلایټ ټېلفون کښې مشر ته خبر ورکړ، چې د کلیوالو مرستې ته دې څوک راولېږي. د هلک مړی مو راکښته کړ. څو تنه کلیوال زموږ خوا ته راغلل. هر یوه له بل څخه پوښتنه کوله: څوک دی؟ ودې پېژانده؟

چا وویل: دا کالي خو یې د ګلالي دي.

بل یې هغه ټونګه کړ: غلی سه، چې مور یې راغله.

شېبه نه وه تېره، چې یوه په عمر پخه ښځه راورسېده. چې ښه رانژدې سوه، ویې پوښتل: دا څوک دی؟

ټول غلي وو.

هغې د خلکو په منځ کښې ځان ته لاره جوړه کړه، د مړي خوا ته کښېناسته، د هلک د څیرې لستوني له منځه یې د هغه مټ ته لاس یوړ. د تاویز بند یې په ګوتو راکښ کړ، تاویز یې راوایست، یو دم یې چیغه کړه: وه خدایه!

په خپل مخ باندې يې د څپېړو باران جوړ کړ، نارې سورې يې پيل کړې: وه د ګلالي پلاره ! څه سوې؟ بوره يې کړم. چېرته يې ځان راورسوه.

درګرده يې چيغې وهلې، په غبرګو لاسونو يې پر سر خاورې بادولې، ويښته يې شکول، د مړي پر ټټر يې سر لګاوه، بيا پورته کېده. د ليونيانو په شان يې څو ګامه بره منډې وهلې، بېرته راګرځېده، بيا بلې خوا ته ځغسته، بېرته د مړي څنګ ته راتله. څو نورې تور سرې راورسېدې، هغه يې ټينګه کړه. ما نور ځان نسو ټينګولای. اوښکې مې بې اختياره وبهېدې. مخ مې موټر خوا ته کړ. د لونګۍ په شف باندې مې اوښکې پاکې کړې. موټر ته وختم. د لاس په اشاره مې موټروان پوه کړ، چې حرکت وکړي. تر ډېره ځنډه ټول غلي وو. په موټر کښې داسې چوپتيا وه، لکه په هديره کښې چې وي.

له انډيوالانو سره مې د غرو پر لارو دوه ورځې مزل وکړ، ايله چې کوټې ته ورسېدو. په کوټه کښې زموږ نور انډيوالان ډېره وو. هغوی ټپيان يوه هسپتال ته يوړل. زه د مدرسې پر لور رهي سوم. چې څنګه مدرسې ته ورسېدم پر عبدالهادي مې سترګې خوږې سوې.

د مولوي صاحب پوښتنه مې څنې وکړه. هغه وويل، چې مولوي صاحب ډېر يادولې. دواړه ورغلو. ما ورته د خپلې تورې کيسه وکړه.

مولوي صاحب پر اوږه وټپولوم، ويې ويل: زه پوهېدم چې ته به د ما ارمان پوره کيې. خدای دې اجرونه درکي.

بيا مې پر کليوالو د امريکايانو د بمبارۍ کيسه ورته وکړه. د هغوی له سترګو اوښکې روانې سوې.

تر څو ورځو پورې د عبدالهادي د پوښتنو له لاسه په عذاب وم: امريکايان څه ډول دي؟

د خنزير غوښه يې خوړله؟

بربنډې مېرمنې ورسره وې؟

وايي چې دوی په ولاړو بولې کيې؟

په رښتيا امريکايان د قران په پاڼو کونه پاکيي؟

داسې پوښتنې يې کولې، چې زه يې بيخي حيران کړی وم. ما وويل، چې زه خو د هغوی په منځ کښېني نه وم، چې په هرڅه يې خبر اوسم.

بله ورځ يې وويل: اورېدلي مې دي، چې چارواکي عيسويان سوي دي، دا رښتيا ده؟

ما وویل: نور خو مې نه دي لیدلي؛ خو زموږ د کلي قومندان لا لمونځ کاوه.

ـ وایي ټول شراب څښي؟

ـ نېخه (نه یم خبر). له شرابو یې خدای خبر؛ خو ټول چرسیان او پوډریان ورسره ولاړ دي.

څو ورځې وروسته ما غوښتل، چې بېرته له انډیوالانو سره دهراوت ته ولاړ سم. د دهراوت په غزا کښې زموږ مشر یو څو اوغانۍ په لاس راکړې وې. بیا چې کوټې ته راتلم شل زره کلداري یې د جېب خرڅ لپاره راکړې. د مولوي صاحب هغه پور مې نه و پرې کړی، چې د ادې د علاج لپاره یې راکړی و؛ نو ورغلم، چې حسنه یې ورکړم او د خدای پاماني ورسره وکړم. د مدرسې په انګړ کښې څو کسه طلبا تر مولوي صاحب را چاپېر وو. هغوی پوښتنې کولې او مولوي صاحب یې ځوابونه ویل. زه چې یې ولېدلم، راولاړ سو. طلباو ته یې وویل: شا به تاسې او د سونه وکئ، ما خام نیګدې دې.

پخپله له عبدالهادي سره زما خوا ته راروان سو. ما ورته پیسې ونیولې. هغه راته حیران وکتل. موسکی سو. ویې ویل: دا چې شې دي؟

ما وویل: استاده! دا هغه پیسې دي، چې تاسو زما د مور اپرېشن ته راکړې وې.

پر اوږه یې لاس راکښېښوو. په خندا یې وویل: خه، خه. نو ته د همدې د پاره راغلې وې؟

ـ نه استاده، سبا له خیره زما انډیوالان بېرته ځي. زما نیت و، چې ورسره ولاړ سم. راغلم چې رخصت واخلم.

هغه د تسبو اړول بس کړل، ویې ویل: دغه راکټ او ټوپکې خو هرسوک چلوې شي. ته او عبدالهادي بل کار له جوړ یې.

ما وویل: پوهېږم، استاده تاسې غواړاست، چې په مدرسه کښې پاته سم. سبقان مې شروع کم.

ـ نه بچیه. نن سبا د تعلیم نه جهاد ډېر اهم دي.

ـ زه هم جهاد ته ځم کنه.

سترګې یې زما له سترګو لرې کړې. د مدرسې د مینارې سر ته یې، چې د مازدیګر لمر روښانه کړی و، وکتل. لویه ساه یې واخیسته، ویې ویل: تاسې باید د بمونو جوړول زده کئ. زه به مو وزیرستان له بوزم. هلته به نور مجاهدین ټرېننګ درکې. دا کار هر سوک نشي کوای. ما له پته شتې، چې تاسې دواړه دا کار یادولې شې.

ما ورته کړه: استاده ! عبدالهادي به درسره ولاړ سي؛ خو زه بېرته ځم. موږ به نورې غزاګانې وکو.

زما خبرې يې راپرې کړې: بچيه ! جنګ له مازغه پکار دي. هر سوک بيا مازغه نلري. په ګولۍ باندې به يو کس ولې؛ خو ستا په يو بم باندې به شل پينزه ويشت کسه کفار ختميګي؛ نو ته پخپله ووايه کوم کار فايده مند دې؟

د ماخستن تر لمانځه وروسته مو هم تر ډېر ناوخته پورې خبرې وکړې. مولوي صاحب د اصحابو د جهاد ډېرې کيسې وکړې. د حضرت سلمان فارس کيسه يې وکړه، چې د خندق په غزوه کښې يې رسول الله (ص) ته د خندق د کيندلو مشوره ورکړې وه او د عقل په مرسته يې قوي دښمن مات کړی و.

زه يې قانع کړم، چې د هغه خبره ومنم. زه او عبدالهادي چې د خوب لپاره د هغه له کوټې څخه وتلو، ما بيا ورته پيسې مخې ته کښېښووې. مولوي صاحب وويل: سبا د تا انډيوالان افغانستان له زي؟

ما وويل: هو استاده !

ـ نو دغه پيسې ورکه، چې د تا مور بې بې ته يې ورکي.

ـ استاده ! هغه به په پیسو څه وکي. دا تاسې وا خلئ خپلو بچو ته یې ولېږئ.

هغه زما سر ښکل کړ. سترګې یې داسې وځلېدې، لکه تر ژړا د مخه چې د سړي په سترګو کښې اوښکې ځلېږي.

ویې ویل: ګوره عبدالستار جانه ! ته زما د زوی په شانتې یې. قسم دې، چې د زوی نه را له مخکې یې. واله دا پیسې دې مور بې بې له ولېګه. ما له د هغې دعا هر سه دي.

د بابا تر مرګ وروسته دا اول ځل و ، چې پلرنۍ مینه مې محسوسه کړه. پر هغه باندې رښتیا لکه اولاد ګران وم. د هغه لاسونه مې ښکل کړل. هېڅ کله مې د چا په لاسونو کښې داسې ګرمي نه وه لیدلې. ګومان مې کاوه، چې زړه مې ویلېږي. زړه مې غوښتل، چې چیغه وکړم، تېوپونه ووهم، والوزم. لکه یو دروند بار مې چې له اوږو څخه لرې سوی وي، همداسې ځان راته سپک ښکارېده. زړه مې ویل، چې دی انسان دی که ملایک؟ له خدایه مې داسې موقع غوښته، چې د استاد احسان ورادا کړم.

سبا د سهار تر لمانځه وروسته د دهراوت انډیوالانو ته ورغلم. پیسې مې ورکړې. د کلي نوم او د اکا نوم مې هم وروښود ، چې پیسې وروړسوي. په نخښنه کښې مې د جیب دسمال، چې ادې پکښې ګلان ګنډلي وو ، ورکړ، چې زما مور ته یې ورکړي.

دریښم څپرکی

ورځ را باندې کال تېرېده. عبدالهادي کور ته تللی و. هغه چې راسره و، ګومان مې کاوه، چې ټول خپلوان راسره دي؛ خو په دې ورځو کښې پوهېدم، چې یوازې یم. ادې مې ډېره یادېده. دلته له نورو مجاهدینو سره بلد سوی وم؛ خو هغسې مې له هېچا سره نه لګېده لکه له عبدالهادي سره چې لګېده.

کله کله خپل وطن ته حیرانېږم. زمونږ ښارونه پاخه سړکان نه لري؛ خو په میرانشاه کښې ان ورو کلیو ته هم سړکان تېر سوي وو. زمونږ کلی د کجکي بند ته ډېر نژدې پروت دی؛ خو برق مو نه درلود. میرانشاه ته خدایزده له کوم ځایه راته؛ خو ان لرو درو ته هم د بجلي تارونه غځېدلي وو.

میرانشاه سخت غیرتي خلک لري؛ خو یو کار یې پر ما ښه نه لګېږي. چې کلیو ته ولاړ سې، ښځې او نارینه په ګډه په خپلو پټیو کښې کار کوي. پر ښځو باندې واښه شکوي، مال پیایي، ځیني خلک خو په ښځو باندې لو هم کوي. خو دوی بیا لکه د کوټې خلک نه دي، چې خپلې ښځې بازار ته پرېږدي. په ستر کښې ښه ټینګ دي. هر څوک د ځان پاچا دی. ټوپک او برېت دوی ته د فرض و سنت حیثیت لري. هېڅوک بازار ته تش لاس نه ورځي. لکه د پخوانو خلکو کیسې، چې بابا مې راته کولې، دوی هم هماغسې پر ټټر باندې د مرمیو کتار تړي. کلاشینکوف ته دوی ماشین وایي او دومره یې ښکلي جوړوي، لکه ناوې چې سینګار کړې. دوه درې

داني ججوري په شنه او سره رابرېښېږ باندې سره خوا په خوا ترې. په ټوپکو پورې ځوندۍ، غمي او کوچنۍ هينداري لګوي. لکه زمونږ خلک چې رخچيني (خولۍ) سينګاروي، دوی هماغسې شوقي ټوپکي جوړوي. ته وا چې مېړانه به په بربټ پورې وي. څومره چې د چا بربټونه غټ وي، هماغومره د خلکو ښه ا ېسېږي. بربټور مېړونه خپل بربټونه د شړشمو په تېل غوړوي؛ خو درېغه چې دا خلک ږيرې خريي. له ملا صاحبانو او سپين ږيرو پرته نور څوک ږيره نه پرېږدي. که د ځوان پر مخ دې ږيره وليده؛ نو پوه سه چې هغه د مدرسې طالب العلم دی.

دلته د پاکستان حکومت نه چلېږي. يو پوليټيکل چې يې بولي سته، هغه هم خدای خبر، چې څه کوي او څه نه کوي. قانون د خلکو خپل قانون دی. هماغه جرګې دي، نرخ دی او رواج دی. دوی دښمني ته بدي وايي. داسې کس به پيدا نه کړې، چې له چا سره يې بدي نه وي. بس هرڅوک چې پر خپل دښمن ورپېښ سو، ولي يې. داسې ورځ به نه وي، چې د ميرانشاه په بازار کښې مړي ونه سي. خلک وايي، چې دلته د ((کيپات)) په نوم يو خوستوال و، ۹۹ مړي يې کړي وو. خلکو له هغه څخه د مېړانې اتل جوړ کړی و. اوس هم چېرته چې د غيرت خبره کېږي؛ نو د کيپات نوم ضرور ورسره يادېږي.

په بازار کښې د وسلو ډېر دوکانونه سته. له تمانچې څخه رانيولې تر راکټ او ثقيله پورې، ان توپ او هاوان هم پکښې خرڅېږي.

زموږ مرکز د بازار په څنډه کښې حقانیه دارالعلوم دی. دغه مدرسه زموږ د کوټې د مدرسې په څېر د مرمرو په ډبرو نه ده پوښل سوې. د بوالونه یې له سمیټې خښتو جوړ دي. پر غولي باندې یې پخې خښتې لګېدلي دي. د مدرسې ناظم پنجابی دی؛ خو پښتو یې زده ده، هغه هم داسې چې (ږ) او (ژ) یو شان تلفظ کوي او (ښ) لکه (ش) اداکوي. په دې دربو میاشتو کښې، چې زه او عبدالهادي دلته یو، مولوي نعماني صاحب دوه ځله زموږ پوښتنې ته راغلی دی. دا ځل چې له خیره راسي همدلته به پاته سي.

دلته هم ښه تکړه علما سته. موږ سبقان وایو او بمان جوړوو. د مدرسې شا ته بل لوی سرای دی، چې د ناظم له کوټې څخه لاره ورته تللې ده. د ناظم د کوټې له درګاه سره پیره دار ناست وي، یوازې هغه کسان بل سرای ته ورپرېږدي، چې مخصوص کارتونه لري. دغه سرای یوه لویه درګاه د سړک خوا ته هم لري. درګاه له خورا درنې او ډبلې وسپنې جوړه ده. کمزوری سړی یې په یوازې سر نه سي پورې کولای. دغه درګاه هم پیره دار لري او یوازې زموږ خپلو موټرانو ته د ننوتو اجازه ورکوي. په سرای کښې څو لوی لوی ګودامونه سته. په هر ګودام کښې درې څلور مازدا لارۍ ځایېږي. د ټولو کوټو کونجیانې له ناظم سره وي. له مدرسې سره په لګېدلي د بوال پورې زموږ ورکشاپ پروت دی. د ورکشاپ په اوږدو کښې یو اوږد مېز ولاړ دی. شاوخوا ته په د بوالونو پورې وسپنیزې الماری لګېدلي دي. ټروټیل، سي فور (C4)، ټي ان ټي، پټن PTN، د بېرنګانو مردکي، د ټټارۍ مېخونه، رابرټېپ، او څو ډوله نرۍ او ډبل مزي په الماریو کښې جلا جلا ایښوول سوي دي.

موږ څو رقم بمان جوړوو. یو ټایمر والا بم دی. د دې بم فیوز په مزو باندې یوې ګړۍ پورې تړل کېږي. ګړۍ چې پر هر وخت برابر کړې، هماغه وخت د مزو دواړه سرونه سره لګېږي او فیوز چوي. د فیوز په چولو سره ټول بم پټاوېږي. ټایمر بمان معمولاً د غوړو په ټیمانو یا په بخار د ډګونو کښې لګوو، بیا یې د بایسېکل شاته او یا په رېړیو کښې ږدو. دغه بم والا بایسېکل یا رېړۍ پر داسې لارو دروو، چې د کفارو موټران پر تېرېږي.

ټي ان ټي داسې باروت دي، چې پټاو سي په ثانیه کښې ۹۵۰۰ متره واټن وهي. هر شی چې مخې ته یې ورسي، ټوټې ټوټې کوي یې. نورو باروتو ته که اوبه ورورسي، بیا سم کار نه کوي؛ خو پر دې باندې اوبه تاثیر نه لري.

پټن بیا تر ټي ان ټي لا نامي دي. دا په ثانیه کښې ۱۲۵۰۰ متره مزل کوي. د خپل خواوشا ټول شیان په چرو بدلوي. بیخي لکه ګرنېټ (لاسي بم)، چې هره ټوټه یې د ګولۍ کار کوي، دا هم له هر شي څخه ګولۍ جوړوي. تک سپین لکه واورې دي. چې په لاس کښې یې ټینګ کړې، لکه واوره سره غونجېږي. داسې بنه بلېږي، چې شنې لمبې ځنې خېژي؛ خو دود نه لري.

موږ د فدایانو په واسکټونو او موټرانو کښې له همدې موادو کار اخلو. شپږ کیلو پټن د هر واسکټ په لاند بنې وت کښې ګرد چاپېره هواروو. شاوخوا ته یې د واسکټ په بل وت کښې د بېرینګ چرې او د ټټارۍ مېخونه اچوو. یو کوچنی فیوز د پټن په منځ کښې لګوو، چې له دوو سرونو یې نري تارونه راوتلي دي. دغه تارونه په یوه بټن پورې نښلوو. هر وخت چې

فدايي کفارو ته ورنژدې سو ، بټن کښېکاږي، سم له واړې فيوز پټاو کېږي او ورسره پټن چوي. په واسکټ کښې هر مېخ لکه مرمۍ الوزي او چې پر هر چا ولګېږي؛ نو کار يې ورسموي.

په موټرانو کښې هم له PTN څخه کار اخلو. موټران يا له افغانستانه راځي يا يې همدلته رانيسو. د افغانستان نقلي پلېټونه راسره ډېر دي. ځينې غله له افغانستانه د غلا موټران دلته راولي او له دې ځايه غلا کړي موټران هلته بيايي. زموږ کسان له هغوی څخه موټر رانيسي، پلېټونه يې البشوي او موږ يې د فدايانو د حملو لپاره برابرو. غله هم د پاکستان له مليشو سره لاره لري او هم د افغانستان له پوليسو سره، دواړه د پيسو سپي دي. غله چې يو څو روپۍ ورته ونيسي، هر څه تېروی سي. غله دغه فدايي موټران هر ځای ته، چې موږ وروښيو ، بيايي؛ خو زموږ يو دوه کسه انډيوالان هم ورسره ځي، چې بيا غداري ونه کړي.

موټر چې موږ ته راسي؛ نو زموږ مستري انډيوالان ورباندې لګېږي. سيټونه، سوېچبورډ ، د دروازو پوښونه او ټولبکس يې خلاصوي. بيا موږ په دريو ځايونو کښې پټن ږدو. د موټروان تر سيټ لاندې، په ټولبکس کښې او تر سوېچبورډ لاندې. درې واړه ځايونه په نريو مزو له يو بل سره نښلوو. شاوخوا ته يې ټروټيل، ګرنېټ، د ((بي ام يو)) ګولۍ، د ((هاوان)) او ((ار پي جي)) مرمۍ او نور شيان ږدو. د موټر د دروازو منځ هم په مېخونو ډکوو. فيوز د موټروان تر سيټ لاندې لګوو ، چې پخپله فدايي ټوټې ټوټې سي او پس له حملې د پېژندلو نه وي. پخوا به مو د فيوز مزي په

یوه بل شي پورې نښلول، چې په ریموټ باندې کار کوي؛ خو اوس امریکایان له خپلو موټرانو داسې یو شی خپروي، چې ګرد چاپېره په پېنځوس متره کښې ریموټ کار نه کوي؛ نو اوس د فیوز مزي د سوېچبورډ له یوه سوېچ سره هم نښلوو. که ریموټ کار ونه کړي، فدایي به دغه سوېچ کښېکاږي.

درې میاشتې نورې هم تېرې سوې. په مېرانشاه کښې مې شپږمه میاشت پوره سوه. درې میاشتې مخکې چې عبدالهادي کور ته ولاړ بېرته رانغی. مولوي نعماني صاحب وویل، چې هغه اوس مدرسې ته هم نه ورځي. پلار یې د کندهار په ښار کښې خپل کور جوړ کړی او کډه یې وړې وه.

عبدالهادي پخپله ښه غیرتي ځوان و؛ خو پلار یې زما د تره په شان ټول عمر پر کور تېر کړی و.

ما ویل مولوی صاحب به له هغه خپه وي؛ خو داسې نه و.

نعماني صاحب وویل: ((د مور و پلار خدمت هم د جهاد اجر لري))

مولوی صاحب خورا لوی زړه لري؛ خو زه له عبدالهادي پر دې خپه وم، چې یو رخصت یې هم رانه وانه خیست. ان یو ټېلفون یې هم راته ونه کړ. ما څو وارې ورته زنګ وواهه؛ خو ټېلفون به یې هر ځل بند و. ګومان کوم هغه

وېرېده، چې زه ورته ټينګ نه سم، چې بېرته راسه؛ ځکه خو ټيلفون به يې هر وخت بند و.

په دې درېو مياشتو کښې، چې عبدالهادي را څخه تللی و، دومره ښه و چې مولوي صاحب دلې و. هغه هره جمعه کور ته ته. دوې شپې يې تېرولې او بيا بېرته راته. کله کله کوټې ته هم ته. هورې يې د برې شپې کولې. تېر ځل چې کوټې ته تللی و، زموږ يو کليوال يې په مدرسه کښې ليدلی و. هغه ورته ويلي و، چې زموږ د سيمې ګردې ناوې طالبانو فتح کړې دي، يوازې د کجکي بازار د چاروا کو په لاس کښې دی.

د نعماني صاحب په راتګ سره د طلباوو شمېر زيات سوی و. طلبا به دلته هم هماغسې پرې راټولېدل، لکه په کوټه کښې چې به راټولېدل. زما وخت اکثره په سبقانو تېرېده. په دې ورځو کښې مو فدايان بيخي لږ سوي وو؛ ځکه خو د بمانو او فدايي واسکټونو جوړولو ته دومره ضرورت نه وو.

يوه ورځ نعماني صاحب وانې ته بوتلم. دا د جنوبي وزيرستان مرکز دی. هلته يوه لويه مدرسه وه. د فدايانو ټرېننګ هم هورې کېده. موږ اکثره وخت واسکټونه دوی ته استول او يا فدايان تر ټرېننګ وروسته مېرانشاه ته راتلل او موږ به واسکټونه ورکول. د ټرېننګ خونې ته ننوتو. پنځه شپږ تنه فدايان ناست وو، ټي وي ته يې کتل. په ټي وي کښې يو سورمخی بيزو وزمه سړی، چې توربخونه دريشي او سره نيکټايي يې اغوستې وه، د يوه قره قلي خولۍ والا تر څنګ ناست و. سورمخي رېږه او برېتونه خرييلي وو،

سرتور سر ناست و. د هغه بل پر تن بیا سپین کالي او شنه چپنه وه، مې وریجې ږیره او بربتونه یې همدومره وو، لکه لس شپې د مخه چې یې خریيلي وي. دوی د یوې لویې کوټې په بر سر کښېې ناست وو. په دا بل سر کښېې یې نور رنګ رنګ دریشۍ والا پر چوکیو ناست وو. په منځ کښېې یوه دنګه غنم رنګه لغړه ښځه، چې یوازې شرمګاه او تیونه یې پټ وو، نڅېدله. نورو ورته چکچکې وهلې. د ښځې ژېړ بخوني اوږده ویښتان پر اوږو یې پراته وو او د هغې له تاوېدو سره په هوا کښېې چورلېدل. هماغه هلک مې رایاد سو، چې زموږ د کلي د قومندان په کور کښېې نڅېده. په ټې وي کښېې، چې سورمخی ښکاره سو، ټرېننګ والا په کوم بټن کښېې ګوته ووهله. تصویر همدا سې ولاړ پاته سو. ټرېننګ والا له رنګه پنجابیانو غوندې و؛ خو پښتو یې ویله. له فدایانو څخه یې وپوښتل: دا سوک دي؟

ټولو په یوه ږغ وویل: شیطان بوش.

هغه بیا وپوښتل: دا بل یې سوک دي؟

بیا ټولو د تجوید د شاګردانو په شان یو ځایې وویل: مرتد کرزی.

هغه بیا پر بټنو ګوتې ووهلې. بل تصویر راغی. ویې ویل: دا چې ګډېږي دا سوک دي؟

ـ د کرزي رنډۍ لور ده.

نعماني صاحب تر لاس ونيولم، له کوټې څخه ووتو.

ما ورته کړه: استاده ! دا خلک څه ناروا کارونه کيي؟ ولې په فدايانو داسې شيان ګوري؟

ـ د دې دپاره چې پوې شي، چې کافران سه سه کارونه کيي.

ـ تاسو خو ويل، چې تې وي او سي ډې ناروا دي.

ـ ناروا دي؛ خو ګوره بچی ! دلته مطلوب اهم دې. زمونګه مطلوب ګډا نه دې. زمونګه مطلوب د تې وي کتل نه دې. زمونګه مطلوب هغه کسان دي، چې د قسې کارونه کيي. فدايان چې د دوی کارونه په خپلو سترګو ويني، بيا به يې باور رايشي، چې مونګه رختيا ويل.

زما زړه ته نه لوېدل، چې يو پښتون دې دومره بې غيرته سي، چې لور يې د نورو په مخ کښې لغړه ونځېږي؛ خو د خپل کلي قومندان رایاد سو، چې هلکانو سره يې څه څه کارونه کول. په زړه کښې مې وويل: قومندان چې يې هغسې وي، پخپله به خود همداسې وي.

بيا مې هم باور نه کېده. نعماني صاحب ته مې وويل: دا په رښتيا د کرزي لور وه؟

هغه وویل: ته لا اوس هم شک کېږې؟ تا خو په خپلو سترګو اولیدل کنه.

شپه مو په وانه کښې وه. نیمه شپه راویښ سوم. غسل راباندې اوښتی و. حمام ته ولاړم. که ګورم چې له دوو نورو حمامونو هم د اوبو شرپا راځي. زما په ګومان په هغه شپه فدایان هم احتلام سوي وو.

یوه ورځ د مدرسې د ناظم کوټې ته ولاړم. نعماني صاحب په کوټه کښې چابک چابک دې خوا ها خوا ګرځېده. غومبرې یې سره اوښتي وو، پر تندې یې ګونځې راغلې وې. خوله پرې راماته وه. د خولې په کونجونو کښې یې سپین ځګ ښکارېده. ناظم ته یې په پنجابي باندې څه ویل. ناظم چوپه خوله ولاړ و.

ما تر دې وخته نعماني صاحب داسې په غوسه نه و لیدلی. وېرېدلی وم؛ خو بیا مې زړه غټ کړ. پوښتنه مې وکړه: استاده خیر خو به وي؟

له جیبه یې دسمال راوایست، د خولې ځګ یې پاک کړ، د تندي خوله یې وچه کړه. موسکی سو، ویې ویل: سه نیشتې. هسې دې بې غیرتانو له په غوسه وم.

ـ استاده څوک یادوې؟

ـ هغه په وانه کې چې مو لیدلي وو، هغه فدایانو بې غیرتي اوکړه.

ـ څنګه بې غيرتي؟

ـ ډاربېدلي دي. مجاهدينو ان کابل ته بيولي وو. د کفارو ګاډو ته يې م رسولي وو، ټول ګاډي تېر شوي دي؛ خو دا دله ګان بېرته تې راغلي دي.

وينه مې په جوش راغلې وه، چې دا څه ناځوانه خلک دي. د دين لپاره دونه کار هم نه سي کولای. هغوی ته مې غابنونه چيچل؛ خو د نعماني صاحب د تسل لپاره مې وويل: استاده ! خير دی، نور فدايان به راپيدا سي. زموږ خلک خورا غيرتي خلک دي.

ـ هو بچی ! فدايان به خود پيدا شي؛ خو د دوی بې غيرتي اوګوره. ګټلې جنت يې بايلودو.

ـ استاده ! که وايا ست زه به ورسم.

ـ نه، نه. ته به نه ورزې.

ـ ولې استاده ! جنت دې پر ما نه لورېږي؟

ـ دا سه وايې؟ جنتونه مې درپېرزو دي.

ـ نو بيا؟

ــ بس، اوس يې وخت نه دې.

دې سره نعماني صاحب په چورت کښېنې ډوب سو.

پر سبا يې هغه خپل کور ته ولاړ. دا ځل يې پوره دوې هفتې تېرې کړې. زړه مې ډېر تنگ سوی و. هېڅ شي خوند نه راکاوه. لمونځونه مې هم د زړه په حضور نه وو. يو وخت به مې کتل، چې لمونځ مې خلاص کړی، دعا کوم. چې هرڅه به مې فکر کاوه، نه مې رایادېدل، چې کوم سورتونه او کوم ايتونه مې ويلي دي. په ذکرونو مې هم د زړه کرار نه راته. ادې مې ډېره يادېدله. په تورکي او ان په اکا پسې خپه سوی وم. ما ډېر کلونه له هغوی لرې تېر کړي وو؛ خو هېڅکله دومره نه وم خپه سوی. دا نور کلونه يو خو به عبدالهادي راسره و، د زړه حال به مو يو بل ته سره ويل او بل به اکثره وخت پر سبقانو لگيا وو؛ ځکه خو په مسافرۍ چنداني نه پوهېدم. اوس نو نه مې د راز ملگری درلود او نه مې سبقانو ته زړه کېده. چې راولاړېدم، سر راباندې گرځېده. پر سترگو مې توره شپه راتله. تر نيمو شپو خوب نه راته. سهار بيا په وچ زور راکښېناستم، خوب مې نه سر کېده. ټول ژوند راباندې غمېدلی و.

نعماني صاحب چې راغی، لکه زما پر حال چې خبر وي، مازديگر يې تر لاس ونيولم. د مدرسې يوې څنډې ته يې بوتلم. له ديواله سره پر سميټي خښتو کښېناستو. مسواک يې له جيبه راوکيښ، د غاښونو په صفا کولو لگيا سو. ويې ويل: سنگه چل دې، ولې خفه يې؟

ـ استاده ! ادې مې ډېره رایادېږي. زړه مې تنګ دی.

نعماني صاحب غلی و.

ما وویل: که ستاسو اجازه وي، یو څو شپې به کلي ته یوسم.

هغه ولاړ سو. ورو ورو په کرځېدا سو. سر یې کښته نیولی و. مسواک یې تر غاښ لاندې ټینګ کړی و.

بیا مې وویل: هسې هم زموږ سیمې ازادې سوي دي. څه خطره به را ته نه وي.

هغه بیا هم غلی و. اوږده شېبه په چوپتیا کښېې تېره سوه. ګومان مې وکړ، چې مولوي صاحب راڅخه خپه سو. ما څمکې ته کتل. غوښتل مې، چې څه ورته ووایم. د هغه سونګېدا مې واورېده. پورته مې وکتل. له جیبه یې دسمال راوایست. پزه یې پاکه کړه. په سترګو کښېې یې اوښکې ډنډ وې.

ودرېدم. د هغه لاس مې ونیو. ومې پوښتل: استاده خیریت خو به وي؟

په غریو نیولي ږغ یې وویل: بچیه نه مې درته ویل؛ خو مجبور دې کم. مور بي بي به دې اوس په جنت کې وي. هغې خپل عمر تا له دروبخل.

ـ دا څه وایې؟

ـ هو بچیه. هغه یې شهیده کړه.

ـ چا؟

ـ امیریکنز.

باور مې نه کېده. دا مې څه اوربدل. نور مې د ژړا مخه نه سوه نیولی. نعماني صاحب په غېږ کښې ټینګ کړم. په ژړغوني ږغ یې وویل: انا لله و انا الیه راجعون.

خبره دا سې وه، چې چا امریکایانو ته زما خبر ورکړی و، چې عبدالستار بم جوړوي. هغوی زموږ پر کور بم غورځولی و. زما ادې، اکا او د هغه ګرده کورنۍ یې ګرد سره شهیدان کړي وو.

دا خبرې په کوټه کښې زموږ یوه کلیوال نعماني صاحب ته کړې وې.

د ماښام تر جماعت وروسته نعماني صاحب پر ټولو ږغ وکړ، چې زما د شهیدانو لپاره دې دعا وکړي. هغه راته د شهادت فضیلتونه بیان کړل. ډېر تسل یې راکړ. د صبر د اجرونو په باب یې ډېر څه راته وویل. خو زما زړه چېرته صبرېده.

وروسته نعماني صاحب د امریکایانو کیسې وکړې، چې دوی اصلاً د اسلام د ختمولو لپاره راغلي دي. دوی غواړي چې ټوله دونیا یهودان شي.

بېګاه مې په خوب کښې ولیدل، چې ادې ناسته ده، ما یې پر زنګانه باندې سر ایښی دی. هغه زما ویښته په ګوتو ږمنځوي او د جنت د باغونو، د شېدو رودونو، د میوو او ماڼیو کیسې راته کوي. د شهادت د فضیلت په باب هماغه خبرې، چې مولوي صاحب راته کړې وې، ادې هم هماغه خبرې راته کوي. بیا مې ولیدل، چې ادې له ما سره په مدرسه کښې ده. په لمانځه کښې هغه مخته کېږي او موږ ټول ورپسې درېږو. زه له ځان سره وایم: دا څه کوي؟ د ښځې امامت کله روا دی.

بیا وایم: یه زه غلط سوی یم. د نارینو امامت نه دی روا. لمونځ چې خلاصېږي، د امریکایانو هلیکاپټر راځي، د مدرسې په سرای کښې کښېني. ادې ورځي، هلیکاپټر ته ورخېژي. زه پوښتنه کوم: ادې چېرته ځې؟

هغه وایي: نانیه زه ځمه. زه له دې مجاهدینو سره جنت ته ځم.

هلیکاپټر پورته کېږي. زه حیرانېږم، چې دا څه کیسه ده.

سهار مې نعماني صاحب ته د خوب کیسه وکړه. هغه وویل، چې د دې خوب اوله نیمه رحماني ده؛ خو دویمه نیمه یې شیطاني ده.

سبا تر ماسپښينه پورې يو ازې سر ناست وم. زړه مې نه غوښتل، چې له چا سره خبرې وکړم. د ادې يادونه مې په ذهن کښې لړ بر کېدل. څومره سختۍ يې وګاللې. اول خو کونډه سوه، بيا د اکا ظلمونه، بيا چې زه رالوی سوم، زما مسافرۍ. هغه دوه کاله، چې زه په کلي کښې ورسره وم، ايله چې يو څه ساه يې سمه وه.

دنيا څومره بې وفا ده؟ اکا مې وګوره. خوارکی په دنيا پسې يې څومره منډې ووهلې؛ خو دی ولاړ او هر څه ځني پاتې سول. دوکان، بوړۍ، ځمکې، هر څه.

تورکی مې رايادېده. په کوچنيوالي کښې چې به مې واهه. د هغه په مور مې هم خوا بده وه. ګومان مې کاوه، هغه ډېره ګرمه نه وه، هسې يې د شيطان منله، که نه هغه خو هم انسان وه. کوم بني ادم غواړي چې بد واوسي؟

د ماسپښين تر لمانځه وروسته ورکشاپ ته ولاړم. يو واسکټ مې جوړ کړ. د شپږو پر ځای مې اته کيلو پتن پکښې کښېښوول. مېخونه او چړې مې هم ښه پربمانه پکښې واچول. فيوز مې پکښې ولګاوه؛ خو مزي مې ورپورې ونه تړل. کار مې نژدې تمام و، چې نعماني صاحب راغی. پر اوږه يې لاس راکښېښوو. ويې پوښتل: بهادره! سه کې؟

بې له دې چې له کاره لاس واخلم، ومې ويل: واسکټ جوړوم.

ـ چا له؟

ـ څان ته.

ـ زان له؟ دا سه وايې؟

ـ هو استاده، څان ته.

ـ نو ولې؟

ـ ولې؟ دا نور فدايان چې يې اغوندي، ولې يې اغوندي؟

ـ يعنې ته ...

څو شېبې غلی و. بيا يې غبرګ رانه چاپېره کړه. پر اوږه يې وټپولم. ويې ويل: زه پوهېدم، چې زما شېر به همدغه کار کيي.

لږه موده دې خوا ها خوا وګرځېد.

بيا يې وويل: ګوره بچی! زه دې منع کومه نه؛ څو هر کار يو پلان غواړي. ته به پلان له انتظار کيې.

ما وویل: استاده! زه ډېر صبر نه سم کولای. زه باید له امریکایانو بدل واخلم.

ـ نه، پام چې دا خبره ونه کې. جهاد د انتقام دپاره نه، د خدای د رضا دپاره کېږي. بچیه! په دې خبرو دې جهاد مه خرابوه. کفار ستا دخمنان نه دي، دا د خدای دخمنان دي، د نبي کریم دخمنان دي، د قران دخمنان دي.

سبا واښې ته ولاړو. پر لاره د پاکستاني فوجیانو تلاشي وه. زما په بېګ کښې فدایي واسکټ پروت و. زړه مې ټکان کاوه، چې اوس ومو نه نیسي؛ خو څنګه چې زمونږ پېښکې یې ودراوه، مولوي صاحب ورته کوم کارت ورښکاره کړ، ویې ویل: دا د مدرسې ګاډی دی.

فوجي سلام وکړ. لاره یې خوشې کړه.

نعماني صاحب ما ته وکتل، ویې ویل: زمونګه فوجیان د علماوو ډېر قدر کوي.

په وانه کښې د مدرسې ناظم ویل، چې ده ته باید ټرېننګ ورکړو؛ خو نعماني صاحب وویل، چې ټرېننګ ته ضرورت نسته. دی پخپله په هر څه پوهېږي.

پر سبا يې د کابل پر لور روان سو. د خدای پاماني پر وخت نعماني صاحب راته وويل: ګوره بچی ! شهادت عجيبه خوند لري. چې سنګه د استشهاديه عملياتو زای له ورغلې، د جنت هوا به درباندې ولګېږي. خوشالی به درله رايشي. ټول غمونه به دې هېر شي.

هغه راته يوه خاصه دعايه هم راوښووله، چې د حملې پر وخت يې ووايم.

زما واسکټ يې له نورو شيانو سره په باري موټر کښې ځای پر ځای کړل. موږ په فلاينګ کوچ موټر کښې سپاره سو. له ما سره دوه نور بلدي انډيوالان راسره سول. يو يې عبدالله نومېده، بل يې اسلام. دوی په لاره کښې ځايونه راښوول، چې دا پلانکی ځای دی، دا پلانکی بازار دی؛ خو ما په دې خبرو پسې سر نه ګرځاوه. زه په خپلو چورتونو کښې ډوب وم. په انګور اډه کښې په سراچه موټر کښې کښېناستو، تر ښرنې پورې پکښې ولاړو. بيا له ښرنې تر کابله په بله سراچه کښې ولاړو. له غزني ها خوا تر کابله سړک نوی ډمبر سوی و. په ارغندې چوک کښې يې تلاشي کړو. پوليس راته په ځير وکتل؛ خو څه يې ونه ويل.

کابل ته چې ننوتو، داسې بيروبار مې وليد، چې په ژوند کښې مې نه و ليدلی. په هر چوک او هر بازار کښې نر او ښځې سره شا په شا او څنګ په څنګ روان وو. يوې نيمې ښځې به برقه لرله، د نورو مازې يو کوچنی ټيکری پر سر و. سخته بې شرمي روانه وه. پيغلو نجونو پتلونونه اغوستي وو. تيونه يې د تنګو کميسونو له لاندې نبغ نبغ راوتلي وو. پتلونونه يې هم

همداسې تنګ وو. کوناټي يې بوک بوک راوتلي وو. تيار لکه د کرزي لور، چې په فلم کښې مې ليدلې وه، هماغسې سينګارونه يې کړي وو. سرې شونډې، تورې سترګې، په سترغلو باندې چا شين، چا سور، چا نور رنګونه وهلي وو. له هر دوکان څخه د سروذ اواز پورته و. مازديګر پېنځه بجې وې، چې کمپنۍ ته ورسېدو.

له هغه ځايه تر کوره په دوو ساعتو کښې ورسېدو. دغه کور په هود خيلو کښې و. څښتن يې د مجاهيدنو سړی و. اکثره وخت به فدايان همدلته اوسېدل. سړی ګلاب نومېده. دوه خوا په خوا سرايونه يې لرل. په يوه کښې د ده کورو، دا بل يې د مېلمنو سرای و. ګلاب ډيره خرييلې وه؛ خو برېتونه يې وو. د پېنځوسو کالو به و. زلمي زامن يې لرل. هغوی هم د ده په شان ډيرې خرييلې وې. لا مو دمه نه وه جوړه، چې ګلاب راته وويل: انډيوال ته به داسې وکې، چې زما د زوی سره به د نايي دوکان ته ورشي. دا ډيره به دې يو څه لنډه کې.

ما وويل: وروره زما ډيره سوچه ده، لا مې لاس پکښې نه دی وهلی.

ـ که په ښار کې همداسې وګرځې، پوليس به درباندې شک وکي.

زما د لارې انډيوال، عبدالله وويل: ګوره ملا صاحب! خپه کېږې به نه. دا دی زما ډيره وګوره. ته وايې ما به په شوق داسې لنډه کړې وي؟ قسم دی

چې ړيړه راته ډېره ګرانه ده؛ خو د فرض د پوره کولو د پاره که ترک سنت هم وکو؛ نو باک نه لري.

اسلام وويل: پام دې و، چې په ارغندي کې پوليس والا څنګه درته ځير و؟

ګلاب پر مخ لاس تېر کړ، ويې ويل: ما وګوره. ځان راته لکه ښځه ايسي. که زه د سنت په طريقه ږيره پرېږدم؛ نو بيا خو فدايان په خپل کور کې نه شم پټولای. وايي ګر ضرورت بود روا باشد.

ناچاره سوم ږيره مې لنډه کړه. زما و اسکټ درې ورځې وروسته راورسېد. په دې دريو ورځو کښې عبدالله په ښار کښې وګرځولم. يو ځای يې راوښود، چې ښارنو نومېده. لوړ مارکېټونه او لوکس دوکانونه پکښې وو. په منځ کښې يې يو باغ و. دوی ورته پارک وايه. په چمن کښې ترونو لاندې نجونې او هلکان لاس په لاس سره ګرځېدل. يو نيم ځای کښې بيا تر سايه وان لاندې هلکان او نجونې جوړه جوړه سره ناست وو. ځينو پيزکي خوړل، ځينو ايس کريم.

عبدالله په ګلفروشۍ کوڅه کښې څو دوکانونه راوښوول، چې په الماريو کښې يې رنګ رنګ بوتلان او ډبکې پکښې ايښې وو. عبدالله وويل، چې په دې دوکانو کښې شراب خرڅېږي. چاروکي په بنډارونو کښې شراب چښې او بيا خوږ و مور سره نه پېژني، چې له هر چا سره يې هر څه وکړل؛ نو

ويې کړل. په يو بل دوکان کښې لوی لوی مېزونه ايښي وو، چې څلور سوري يې په څلورو کونجونو کښې او دوه سوري يې د اوږدو څنډو په منځ کښې لرل. پر سر يې رنګ رنګ واړه ګېنونه پراته وو. دوه کسه ورته ولاړ وو. لکه لښتې په اوږدو لرګيو باندې يې ګېنونه د سوريو خوا ته ټېل وهل.

عبدالله وويل: دا قمار بازان دي. دې ته بيليارډ وايي، جواري ورباندې کېږي.

ټول ښار په فساد او ناروا وو کښې ډوب و. هلته په جومات کښې به اذان کېده او څنګ ته په دوکانونو کښې به سروډ چالان و. لوی لوی جوماتونه وو؛ خو پر لمونځ کوونکو به دوه صفونه هم نه ډکېدل. پر لمانځه به هم څوک سرتور سر ولاړ وو، د چا پر سر به سپينه خولۍ وه، دستار خو غير له ملا امامه د بل چا پر سر نه ليدل کېده.

بله ورځ عبدالله په وزير اکبر خان کښې راته ځينې کورونه راوښوول، چې د پيتو پوزو ښايستو کو نجونو پکښې تګ راتګ کاوه. هغه وويل، چې دا د چينايانو ګستې هوزونه دي. دا ګردې چينايي رنډياني دي. د دې کورو په خوا کښې يو نيم تورې ښيښې والا لنډ کروزر او کروزين موټر ولاړ وو. عبدالله وويل، چې دا د چارواکو موټرې دي، دلته د فحاشۍ لپاره راځي.

د ايسکريم په دوکانونو کښې ټي وي ګانې چالانې وې. بربنډې نجونې پکښې نڅېدلې. په کابليانو کښې مې داسې شيان وليدل، چې د

امریکایانو بلا دې پر وګرځي. هغوی خو کافران دي، چې هرڅه وکړي باک نه لري؛ خو دا زموږ والا، چې ځانونه مسلمانان ګڼي، دوی نو ولې دا سې کوي؟ اوس پوه سوم، چې نعماني صاحب به ولې دا خبره کوله، چې د کابلیانو او امریکایانو مرګ یو شان روا دی.

پر دریېمه ورځ د ګلاب زوی د امو خو کرېټونه کور ته راوړل.

کرېټونه چې مو خلاص کړل، په اول کتار کښې یې ام و، لاندې زموږ شیان. ما خپل وا سکټ راوا یست. غوښتل مې چې فیوز یې ولګوم؛ خو ګلاب وویل، چې باید تر هغې پورې صبر وکړم، چې د دوی پلان مالوم سي.

ماز دیګر د ګلاب ټیلفون ته زنګ راغی. ګلاب له چا سره خبرې وکړې. سړی سلیم نومېده. هغه له امریکایانو سره ترجمان و. زموږ اندېوالانو هغه ته د هر راپور په بدل کښې پیسې ورکولې. سلیم ګلاب ته ویلي وو، چې سبا پر اتو بجو د امریکایانو موټران له څرخي پله څخه روانېږي، پر اتو بجو له هودخېلو تېرېږي.

موږ ټول پلان جوړ کړی و، چې پر شل کمې اتو بجو به وځو، تر سړکه پېنځه دقیقې لګېږي. عبدالله به تر سړکه راسره ځي. زه به هلته د هوټل پر تخت کښېنم، چای به راغواړم. پېنځه دقیقې، چې اتو ته پاتې سوې، زه به د سړک غاړې ته راسم، ځان به هسې په ټیلفون بوختوم. همدا چې د امریکایانو موټران راورسېدل، زه به وا سکټ پټاووم.

لا له کوره نه وو وتلي، چې ګلاب ته بیا زنګ راغی. چا ورته ویلي و، چې نن مازدیګر د کرزي موټر هوايي میدان ته ځي.

زموږ مخکینی پلان پاته سو. زه یې بیا د نايي دوکان ته واستولم. د ګلاب زوی هم راسره و. ږیره او بریتونه یې راباندې وخرییل. سر یې راته داسې جوړ کړ، چې د څټ او ټېکونو ویښته یې راته په ماشین باندې بیخي لنډ کړل، پاتې ویښته یې د ګوتې د یوه بند په برابر پرېښوول. تیار د پاکستان فوجي یې را څخه جوړ کړ. توره دریشي او توري عینکې یې راباندې واغوستلې. د سپین کمیس له پاسه یې سره نیکټايي هم راوتړله. ډېر شرمېدم ځان راته بیخي لغړ بریښېده. دا کار یې په وچ زور راباندې وکړ. د کورتۍ لمن مې کښته خوا راکښوله، چې سم مې پټ کړي. کورتۍ په ما کښې یو څه ارته وه. ګلاب وویل، چې په دې توګه به څوک درباندې شک نه کوي او واسکټ به دې هم نه ښکاربږي. نوي تور بوټونه یې، چې څوکې یې لکه موچنې پورته خوا کږې وې، راباندې په پښو کړل. تر غرمې پورې یې په سرای کښې دې خوا ها خوا ګرځولم، چې له دریشۍ سره روږدی سم. د ګلاب زوی هم ځان زما په رنګ جوړ کړی و. یوه مخابره یې په لاس راکړه. عبدالله وویل، چې د امنیت کسان همداسې ګرځي. ته چې هلته ورسېږې، ټول به د امنیت والا ګومان درباندې وکړي.

غرمه میکرویانو ته ولاړو. دا نو شپږ پوړیز بلاکونه وو، چې د هوايي میدان د سړک پر غاړه جوړ سوي وو. هلته د ګلاب د یوه انډیوال کور و. تر مازدیګره هملته پاته سو. مازیګر مې اودس تازه کړ. اول مې دوه رکعته نفل

وکړ. له ټولو ګناهونو مې توبه وکړه. هره ګناه چې مې کړې وه، سترګو ته مې ودرېدله. وروسته مې د مازدیګر فرض ادا کړ. ګلاب راته په مټ کښې یوه ستن راولګوله. ویل یې چې دا به دې وېره لرې کړي.

د ګلاب له زوی سره راووتم. د بېمارو زیارت سره ودرېدلو. پر سړک موټران نه تېرېدل. د سړک دواړو خواوو ته پولیس او فوجیان ولاړ وو. زیارت ته مخامخ د سړک په پورې غاړه په یوه لوړ کانکریټي برج کښې امریکایي پېره دار ولاړ و، سړک یې ښاره.

زړه مې ډېر ټکان کاوه، چې راباندې پوه نسي؛ خو د ګلاب زوی راته ډاډ راکړ، چې څوک به مې ونه پېژني. زما په رنګ نور کسان هم مخابرې په لاس کښې لر بر کېدل.

ورو ورو مې سر سپکېده. له ماسپښینه مې پر سر باندې درد و، خو اوس یې درد کرار سوی و. یو ډول خوند مې محسوساوه. د هېڅ شي سودا راسره نه وه. په زړه کښې مې د دونیا ګرده خوشالي راټوله وه. د نعماني صاحب خبره مې رایاده سوه چې ویلې یې وو، د شهادت پر وخت به د جنت هوا درباندې ولګېږي.

سبحان الله دا څومره لوی نعمت دی. جنت به څومره بې غمه ځای وي. دا د جنت هوا چې داسې بې غمه کړی وم، خدایزده چې پخپله جنت به څومره له خوشالیو ډک وي. ربښتیا چې په جنت کښې درد نسته، غم نسته، اند ېښنې

او چورتونه نسته. داسې کيف مې په ټول ژوند کې نه و محسوس کړی. داسې راته اېسېده لکه په هوا کښې چې روان اوسم. ساه چې مې اخيستله، په سپږمو کښې مې د هوا په تېرېدو خوند اخيست. بدن مې تود و. زړه مې غوښت، چې دا کيف ابدي واوسي. تل تر تله همداسې په خوندونو کښې ډوب واوسم.

نيم ساعت به هلته ولاړ وو ، چې له لرې د ټرافيکو د موټر پرله پسې هارنونه مو واورېدل. د ګلاب زوی راسره خدای پاماني وکړه او ولاړ. ډېر ژر د ټرافيکو موټر راورسېد. شپږ ورو ستوه د موټر ګاټو يوه ډله، چې ټولو سپرو يې سپينې دريشۍ او سپينې خولۍ اغوستې وې، راښکاره سوه. ورپسې د تورو موټرو کتار په ډېرې چټکۍ سره روان و. زه په خولو کښې لوند خيشت وم. هماغه دعا مې تکراروله، چې نعماني صاحب رازده کړې وه:
((اللهم ربنا تقبل منا شهادتنا ....))

کتار لا سل يو نيم سل ګامه لرې و. د پتلانه جيب ته مې لاس کړ، چې د فيوز بټن راپيدا کړم. که ګورم بټن نسته. اوه خدايه بټن څه سو؟ ژر مې بل جيب ولټاوه، هلته هم نه و. اوف دا دريشي څومره ډېر جيبونه لري. ملا ته مې لاس يوور، چې د فيوز مزي راپيدا کړم، چې ډز سو. زه په هوا سوم او بيا پر ځان پوه نه سوم.

ځلورم څپرکی

نه پوهېدم، چې څو شپې بې سده وم. چا ، کله او څنګه دلته راوستی وم؟ هېڅ نه پوهېدم. په کوټه کښې څلور نور چپرکټونه هم پراته وو. پر هر یوه یو یو مریض پروت و. څوک بې سده، څوک په سد ، د چا په پوزه کښې پیپ تېر سوی و ، د چا پر خوله د اکسیجن ماسک اېښوول سوی و. د یوه مریض له هرې ساه سره خرهار راپورته کېده. یوه بل یې کرار کرار زګیروي کول. د ټولو پر تن د شنه رنګ جامې وې.

بیا مې ستونی وچ سو. ږغ مې وکړ: اوبه.

بیا هماغه نجلۍ د درګاه په خوله کښې راښکاره سوه. ورسره یو ډاکتر هم کوټې ته راننوت. د ډاکتر پر سر هم زرغونه خولۍ او پر تن یې زرغونې جامې وې. سپینه چپنه یې اغوستې وه. له خولې څخه یې زرغون ماسک لرې کړ. توره ګڼه ږیره یې وګروله. په غټو تورو سترګو یې نجلۍ ته اشاره وکړه، چې اوبه ورکړه.

نجلۍ د اوبو ګېلاس هغه ته ونیو ، ویې ویل: اوبه غواړي؛ خو زما له لاسه یې نه چښي.

ډاکتر ګېلاس ورواخیست. څو کاشوغه اوبه یې په خوله کښې راواچولې. لکه د څو ورځو روژه چې مې ماته کړې وي، اوبو همداسې خوند راکړ. ډاکتر نجلۍ ته وویل: کارګران راوغواړه، چې مریض سرویس ته یوسي.

نجلۍ ووته. ډاکتر راځخه وپوښتل: نوم دې څه دیه؟

ما یې سترګو ته وکتل. په رانجو توري وې. لکه پخوا چې مې هم لیدلې وي، اشنا غوندې راښکاره سو. تر اشنا هم یو څه زیات لکه نژدې انډیوال. په کرار رېږغ مې وویل: عبدالستار.

ــ ډېر ښه. زما نوم محمد بلال دیه. ته ما عملیات کړی یې. اوس څنګې یې؟

ــ سر مې دروند دی.

ــ دا د انستیزي، د بېهوشي د دوا اثر دیه. ښه به شې.

ډاکتر بلې خوا ته مخ واړاوه، د مېز له سره یې کاغذان وروا خیستل. ما له شا څخه وروکتل. څڼې یې د سنت په طریقه برابرې وې. بیخي تبلیغیانو ته ورته و.

دوه تنه کارګران راغلل. د چپرکټ لر او بر سر ته ودرېدل. چپرکټ یې روان کړ. له یوه اوږد دهلیزه تېر سو، ښي لاس ته وګرځېدو، بل دهلیز راغی، دواړو خواو ته یې لویې کړکۍ وې. دغه نرۍ دهلېز لکه په هوا کښې چې ولاړ وي، له ښیښو څخه یې لاندې سړک ښکارېده.

سترګې مې پټې سوې.

شرنګا مې واورېده. چپرکټ یې له یوې خړې وسپنیزې دروازې سره درولی و. د درګاه زنګ یې وواهه. شېبه وروسته درګاه خلاصه سوه. د لرګیو کوټنۍ غوندې ځای و. چپرکټ یې دننه کړ. کارګران زما په خوا کښې ودرېدل. کوټنۍ حرکت وکړ. نه پوهېدم چې کښته تله که پورته؛ خو نېغه روانه وه. زه بیا په نورو پوه نسوم. یو وخت مې سترګې خلاصې کړې، چې په یوه کوټه کښې وم. زما چپرکټ یې کړکۍ ته نژدې درولی و. کړکۍ د باندې له خوا وسپنیزه پنجره لرله.

کارګران ووتل، یوه وسله وال د کوټې درګاه پورې کړه. دلته زه یوازې وم. نور مریضان نه وو. په کوټه کښې دوې دانې چوکۍ وې. یو کوچنی میز زما د چپرکټ په خوا کښې ایښوول سوی و.

څو شېبې وروسته درګاه خلاصه سوه. په توره دریشي کښې یو سړی راننوت. د هغه په لاس کښې خړه پلاستیکي دوسیه او توره مخابره وه. شیان یې پر مېز کښېښوول. له جیبه یې کوچنی ټېپ راوایست. د اورلګیت د دبي په اندازه یوه فیته یې په کښې واچوله.

د کوټې درګاه بیا خلاصه سوه. ډاکتر بلال و. سړي ته یې وویل: امر صایب خیریت خو به وي؟

هغه د ټېپ مزي ورسمول. په سترګو باندې يې زما خوا ته اشاره وکړه، ويې ويل: له دغه سړي تحقيق کوم.

ډاکتر وويل: دی خو همدا شېبه له انستيزي وتلی.

سړي ورته خوله جينګه کړه: نو څه؟

ـ زه اجازه نه درکوم، چې اوس يې وځورې.

ـ دا يو ترورېست دی.

ـ دا يو انسان دیه.

ـ ته خبر يې چې څه يې کول؟ دا مو د وطن دښمن دی.

ـ زما مسلک دوست او دښمن نه پېژني. زه د يوه ډاکتر په صفت اجازه نه درکوم، چې اوس ورنه تحقيق وکې.

سړي خپل شيان ټول کړل. له کوټې ووت. درګاه يې په ځان پسې سخته ووهله.

نجلۍ راغله. ډاکتر ورته وويل: حياتي علايم يې وګوره.

نجلۍ زما پر مټ د فشار اله وتړله. په خوله کښې يې لکه قلم يو ښيښه يې شی راکښېښوو. بيا يې زما پر نبض ګوته ټينګه کړه.

ما خپل لاس تاو کړ. زور مې وکړ؛ خو لاس مې په چپرکټ پورې تړلی و. بد بد مې ورته وکتل. رنګ يې والوت. يوګام شاته سوه.

ډاکتر پوه سو. ويې ويل: خير دی نبض به يې زه وګورم.

څو شېبې يې خپل ساعت ته وکتل بيا يې وويل: څلور نوي.

وروسته نجلۍ څو شېبې زما په ټټر پورې سترګې وګنډلې. لکه زما ساه چې يې شمېرله. بيا يې په دوسيه کښې څه وليکل.

درګاه خلاصه سوه. يو مشر سړی مخکې او هماغه تورې درېشۍ والا ورپسې راننوتل. ډاکتر ته يې وويل: متخصص صايب! دغه سړی له تا شکايت کوي.

ډاکتر وويل: سرطبيب صايب! ما ورته وويل، چې مريض همدا شېبه له انستيزۍ راوتلی، دی د تا پوښتنو ته کله ځواب ويلای شي؛ خو دی شله ديه چې نه، زه همدا اوس ورنه تحقيق کوم.

سرطبيب سړي ته مخ واړاوه، ويې ويل: تا خو ما ته داسې ونه ويل. ډاکتر ربنتيا وايي. مريض خو درنه تښتي نه. ستا کسان ورباندې پيره کوي هر وخت چې ډاکتر اجازه درکړه، بيا خپل کار وکه.

سړي وويل: سمه ده؛ خو د دې مريض، ډاکتر او نرس حتی د دې کوټې کارګر بايد مالوم وي او موږ سره ثبت شي. نور ډاکتران به حق نه لري، چې دې کوټې ته راشي.

ډاکتر وويل: ويې ليکه. ډاکتر يې زه يم، بلال عرفان، نرسه، مينه.

مينې ته يې وکتل: کوم کارګر دې تکړه دی.

ـ سالم.

ـ وليکه کارګر، محمد سالم.

سړي وويل: زه به تاسو درې واړو ته مخصوص کارتونه جوړ کم.

دا نظامي روغتون و. چارصد بستر يې باله. هماغه کړې، چې ما غوښتل ځان پټاو کړم او د فيوز په بتن پسې مې جېبونه لټول، امريکايي پيره دار راباندې پوه سوی و، زه يې ويشتلی وم. مرمۍ زما د چپ ورانه په هډوکي منښتې وه. ګومان کوم، چې په مرمۍ کښې به کومه دوا وه، چې زه

يې سم له واړې بېسده کړی وم. زه د لوکس سرویس په دویم پوړ کښې بستر وم. د امنیت شعبه هم په همدې ځای کښې زما کوټې ته مخامخ وه. په پاکستان کښې چې ورته ((آی اس آی)) وایي، دوی یې امنیت بولي.

نور کسان چې ولاړل، ډاکتر راسره یوازې پاته سو. راته ویې ویل:
ګوره عبدالستاره اشنا! لږ ګوزاره وکه. ته مریض یې. مینه نرسه ده. دا مې ځکه ستا د پاره ټاکلې ده، چې ډېره تجربه لري.

ما وویل: تجربه دې یې ورکه سي، دا دې ورکه سي. دا څه دوسي ده، چې نامحرمه نجلۍ دې پر سړي لاس ولګوي؟

ـ نر ډاکتر ښځو ته محرم دیه که نه؟

ـ محرم دی؛ خو چې حاذق طبیب او مسلمان وي.

ـ خلاص نو، د نر لپاره هم ښځینه نرسه همدا سې ده. ما ورته وویل، چې دا ښه تجربه لري. بیا زموږ په مسلک کې انسان مهم دیه. موږ د نر او ښځې، مومن او کافر د دواړو علاج کړو. ما په سلګونو ښځې عملیات کړې دي؛ خو د معاینې یا د عملیات په وخت په والله قسم دیه که زه په ځان باندې پوهېږم، چې زه نر یمه که ښځه. په خندا یې وویل: رحمان بابا فرمایي:

که په زړه کې دې څه عیب نه وي رحمانه

ښکلي مخ ته په کتو کې ګناه نشته

سخت درد راغلی و، علم ما کړی او مسالې ده کولې. ومې ویل: ته څوک یې چې ما ته نصیحت کوې؟

لنډکي برېتونه یې وګرول، په موسکا یې وویل: ستا ډاکتر.

ما وویل: یو خو دې له شهادته بې برخې کړم او بل را ته مسالې هم کوې.

هغه غلی و.

بیا مې وویل: که زه دې هماغسې پرېښی وای، اوس به شهید وم؟

هغه په ارام ږغ وویل: زموږ د روغتون د وره د پاسه یو ایت لیکل شوی دیه. زه چې هر سهار روغتون ته رځم، سترګې مې په هغه باندې لګېږي. الله تعالی فرمایي: ومن احیاها فکانما احیا ناس جمیعا

مانا یې داسې ده چې: چا چې ژوندی کړ یو نفس ...

ما وویل: بس بس. زه په هر څه پوهېږم. ما مدرسه ویلې ده.

ډاکتر وویل: څومره ښه. نو ته پخپله تر ما ښه پوهېږې. ژوند د الله تر ټولو لوی نعمت دیه؛ څکه خو هېڅوک حق نه لري، چې خپل ژوند ختم کي.

ما غوښتل چې ځواب يې ورکړم؛ خو هغه وویل: ته اوس ارام ته ضرورت لرې. بیا به له خیره ډېرې خبرې سره وکو.

پر سبا يې د تحقیق لپاره بل سړی راغی. ذره بیني عینکې يې له سترګو لرې کړې. ټېپ يې چالان کړ، پر مېز يې کښېښود. نیم لستوڼی کمیس يې د پتلانه له سره لږ پورته کړ، تمانچه يې له پوښه راوکیښ، د ټېپ خوا ته يې پر میز کښېښود. پخپله را ته مخامخ پر چوکۍ کښېناست.

یوه شیبه يې د ګوتو په سر د چوکۍ پر متهو طبله ووهله. بیا يې وویل: ګوره ملګریه! زما نوم محسن دی. زه ډېر ښه سړی یم. زه به د ورور په شان چلند درسره وکم؛ خو تر هغې پورې، چې ته رښتیا راته وایې؛ خو که کومه خبره دې رانه پټه کړه نو ...

رډ يې راته وکتل، ویې ویل: خیر. دا راته ووایه، چې له غلام جان سره څه پېژني؟

ما وویل: غلام جان؟

یوه شېبه یې په ځیر راته وکتل، بیا موسکی سو: اوه، رښتیا ته خو هغه د ګلاب په نامه پېژني. تا ته یې دروغ ویلي وو. اصلي نوم یې غلام جان دی.

ـ زه نه ګلاب پېژنم، نه غلام جان.

ـ عبدالله څنګه؟

ما غوښتل چې انکار وکړم؛ خو هغه وویل: اسلام څنګه؟ او مولوي نعماني صاحب به هم نه پېژني؟

زه هک پک سوم. دی څنګه پر هر څه خبر سوی و؟

خپل شیان یې ټول کړل. ویې ویل: د نن د پاره همدومره بس دی. ستا د مالوماتو د پاره باید ووایم، چې نذیر هغه د ګلاب زوی، چې د تا سره د برید تر ځایه راغلی و، د تېښتې په وخت زموږ ملګرو پېژندلی و. هغه یې تر کوره تعقیب کړی. د هغه پلار، د هغه ورور، عبدالله، اسلام دا ټول مو د یوه سره نیولي. دا درېیمه ورځ ده، چې هغوی را سره بندیان دي. سلیم، هغه خاین ترجمان چې و، هغه امریکایانو بندي کړی. زه اوس ځم. ته د پټولو د پاره ډېر څه نه لرې؛ خو بیا هم کوښښ وکه، چې رښتیا راته ووایې.

هغه چې ولاړ، ډاکتر بلال راغی. پښه مې سخته خوږېدله. ډاکتر ته مې وویل.

هغه مینې ته ورړغ کړه. ویې پوښتله: د درد دوا دې ورلګولې ده؟

مینې وویل: هو. سهار مې یو ډیکلوفینک امپول ورکړی و، دغه یو ساعت مخکې مې بل ورولګاوه.

ډاکتر ما ته کړه: له څه وخت راهیسې خوږېږي؟

ما وویل: سهار یې چې په درد شروع کړی، تر اوسه هماغسې خوږېږي.

ډاکتر مینې ته وویل: ګومان کوم، چې د نورو زور نه پې رسي، یو پنتهازوسین وروګوه.

مینې په مټ کښې راته بله ستن راولګوله. لس پینځلس دقیقې به تېرې وې، چې درد مې ورک سو. ورو ورو مې سر سپک سو. زړه مې خوشاله سو. غمونه مې هېر سول. ساه چې مې اخیستله، خوند یې راکاوه. حال مې بېخي هماغه شی و، چې د حملې پر وخت و. هماغه د جنت هوا چې راباندې لګېدله. حیران وم، چې دا څه کیسه ده؟

کاکا سالم ته مې وویل: اکا دغه اخري ستن چې یې راولګوله، هغه ښیښه یې څه سوه.

هغه د پتهی د شیانو پتنوس وکوت. د پیچکارۍ خالي ښیښه پکښې پرته وه. چې ومې کتل، ښیښه سپینه وه، په سره رنګ انګریزي لیکل یې درلودل. هغه پیچکارۍ، چې ګلاب رالګولې وه، بیخي همدا شی وه.

ډاکتر مې راوغوښت. و مې ویل: ډاکتر صاحب دغه ستن د درد ده؟

هغه وویل: هو. ولې؟

ـ هېڅ، دا سر مې داسې سپک سوی، یو رقم خوند یې راکړی.

ـ سمه ده. دا پیچکارۍ شدید دردونه ختموي؛ خو نېشه هم لري.

په چورتونو کښېښې ډوب سوم. نو هغه چې ما د جنت هوا ګڼله، هغه خوند او کیف، چې ما ویل د جنت به وي، هغه هر څه د نیشې اثر و؟ څنګه یې ومنم؟ نعماني صاحب پخپله راته ویلي وو، چې د جنت هوا به دربانديې ولګېږي. که دا نېشه وه، د جنت هوا بیا کومه وه؟

ډاکتر بلال هره ورځ سهار راته. زما سترګې، خوله، ځیګر او پښه یې کتل، زما د ورانه د ټپ پتهی یې بدلوله. مینه په ورځ کښېښې دوه ځله راتله، سهار او

مازديګر. هغې راته سيروم او پيچکارۍ لګولې، زما حياتي علايم يې کتل. سالم به ټوله ورځ راسره ناست و. کوټه يې صفا کوله، زما د چپرکټ روجايانې يې بدلولې، زما سيروم به چې خلاص سو، مينه به يې راوبلله، لاس ته يې اوبه رااچولې، د ضرورت پر وخت به يې بولدانۍ راکوله.

اولې ورځې ډېرې سختې وې. ځومره شرم دی، چې پر ځای پروت اوسې، بولې دې په بولدانۍ کښې وکړې او بل سړي ته يې په لاس کښې ورکړې، چې ايسته يې واچوي. بولې خو خير ان د چکر (غايطو) مساله هم همداسې وه. ما څو ورځې هېڅ شی تر ستوني تېر نه کړل. ما غوښتل کولمې مې تشې وي. په سيروم باندې ژوندی وم؛ خو ډاکتر بلال ډېر راته ټينګ سو. هغه راته وويل، چې بدن پر موږ حق لري. په محشر کې د نفس د حق پوښتنه هم درنه کېږي. همغه خدای چې دغه حالت يې درباندې راوستی، همغه به يې لري هم کا.

ما غوښتل چې ځواب ورکړم؛ خو چې لږ فکر مې وکړ، خبره يې پر ځای وه. يو خو ده پر اوله ورځ زما پر سر له هغه بل سره لانجه وکړه؛ لکه احسان چې يې راسره کړی وي او بل نه پوهېږم ولې ډاکتر راته اشنا غوندې ايسېده. لکه د څو کلونو يار چې مې وي. عجب سړی و. و ډاکتر؛ خو ديني مسالې يې تر ما ښې زده وې. هم مې ورته رخه راتله او هم کرار کرار راباندې ښه لګېده.

لمونځونه مې په اشارې کول. هغه هم بې اوداسه. د تيمم لپاره هم نسوم پورته کېدای. چپه پښه مې په ورانه کښې ماته وه. ډاکتر په ورانه کښې راته ځو ځايه د پولادو سيخان تير کړي وو. دغه سيخان په څو وسپنيزو کړيو پورې تړل سوي وو. دوی دغه شی اپرات باله. ويل يې، چې دغه اله هډوکي پر خپل ځای ساتي ترڅو چې جوښ وکړي. بله پښه مې د ښنګر په حصه کښې ماته وه؛ ځکه خو زه مجبور وم، چې تر درېو هفتو پورې له ځايه پورته نه سم.

څو ورځې پس ته محسن بيا راغی. يو تور بېګ هم ورسره و. راته ويې ويل: ښه نو ګومان کوم، چې ماغزه به دې سم شوي وي. اوس نو وايه، چې د مولوي نعماني په باب څه مالومات لرې؟

ما فکر وکړ، چې نور نو انکار مانا نه لري. ومې ويل: هغه زما استاد و. زبردست عالم دی. مجاهد دی.

هغه په خبرو کښې راولويد: او د ((آی اس آی)) جاسوس.

ـ دا دروغ دي. هغه يو سوچه مجاهد دی.

ـ د څه شي مجاهد؟ نو ولې په پاکستان کې جهاد نه کيي؟

ـ هورې خو ګرده مسلمانان دي. د چا پر ضد دې جهاد وکي؟

ـ نو افغانان کافران دي؟ مونږ کافران یو؟

ـ تاسو له کفارو سره دوستي کړې ده. ما ستاسو ښار ولید، چې څومره فحشا او فساد پکښې کېږي.

ـ ته په پاکستان کې ګرځېدلی یې؟ په لاهور کې د هیرا منډۍ نوم دې اورېدلی؟ ته خبر یې چې د کراچۍ په سینما ګانو کې لوڅ فلمونه چلېږي؟

یوه شېبه غلی سو. له چوکۍ پورته سو. کړکۍ خوا ته ورغی. بیا یې وویل: همدغه ((آی اس آی)) په ایډز اخته ښځې راټولوي، هندوستان ته یې د فحشا دپاره لېږي.

ما وویل: او د کرزي لور چې د بوش مخې ته لغړه نځېږي څنګه؟

هغه راته ښېرغ وکتل، ویې ویل: څه شی؟

ما سترګې کښته کړې.

یو دم په خندا سو. داسې په کټ کټ یې وخندل، چې ته وا کومه ټوکه یې اورېدلې ده. هغه خندل او ما ورته حیران کتل. بېرته پر چوکۍ کښېناست، وروسته یې وویل: مړ دې کړم. ناځوانه! دا درته چا ویلي دي؟

ـ ما پخپلو سترګو لیدلي دي. په سي ډي کښې.

بیا یې لږه شېبه وخندل. ویې ویل: سخت کم عقله سړی یې ګیر کړی یې.

ما وویل: کم عقله خو تاسې یاست، چې خپل دین مو پرې اېښی.

سړي یو زورور سوک پر مېز وواهه. له ځایه پاڅېد. رامنډه یې کړه. دواړه لاسونه یې زما پر ستوني کښېښوول. غاښونه یې راته وچیچل؛ خو پر ستوني یې زور راونه کړ. بېرته وګرځېد. ویې ویل: ارمان چې ته ټپي یې. که ټپي نه وای؛ نو بیا به زه درسره جوړېدم. که هغه نور خاین اندیوالان دې وګورې، بیخي به یې ونه پېژنې.

خپل لاسونه یې موټي کړل، ویې ویل: په ټول بدن کې یې زما د سوکانو نخښې پاتې دي. ته وایې هغوی به همداسې وچ په وچه اقرار کړی وي؟ نه، که ویې وګورې بیا به پوی شې. هغه نذیر نومي ځان راته ډېر ټینګ ښوده، ویل یې چې مړ مې که؛ خو اقرار به ونه کم. پوهېږې چې څه مې ورسره وکړل.

ږغ یې ټیټ کړ، ویې ویل: بوتل مې پکې ومنډه، بوتل.

یوه شېبه غلی و، سترګې یې رډې راختلې وې، په ځیر یې راکتل.

بیا یې وویل: ګوره ! زه ته کې درسره نه کوم. کرزی اصلاً لور نه لري. دا څو کاله د مخه یې واده کړی، تر اوسه خو بیخي اولاد لا نه لري.

د هغه خبرې مې زړه ته نه لوېدې. نعماني صاحب پخپله د کرزي د لور خبره راته کړې وه. هغه خو راته دروغ نه ویل.

سړي خپل بېګ خلاص کړ، ویې ویل: زه به په کمپیوټر کې یو شی درونښییم.

څو شېبې یې ګوتې پکښې ووهلې. بیا یې کمپیوټر زما مخې ته پر مېز کښېښوو. ویې ویل: کمپیوټر ته وګوره. دغه سړی پېژنې؟

سر مې لږ پورته کړ. لاس مې تر سر لاندې تکیه کړه. د کمپیوټر ټوله ښیښنه په یوه لوی کارت ډکه سوې وه. خطونه یې انګریزي وو. په عکس کښې یو شین سترګی پاکستاني فوجي ښکارېده. سرتور سر و. ږیره یې خرییلې وه. برېتونه یې هم نه وو.

سړي وپوښتل: په انګریزي پوهېږې؟

ـ یه.

ـ نو زه به یې درته ولولم. د آی اس آی کرنیل الطاف حسین.

ما وویل: زه یې نه پېژنم.

ـ ته به یې خود نه پېژنې. تا هغه په بل نامه او بله څېره پېژانده.

بیا یې د کمپیوټر پر بټنو ګوتې ووهلې. د کمپیوټر پر نیمه خوا د نعماني صاحب تصویر راغی، پر بله نیمه یې د هماغه کرنیل عکس پاته سو. ویې ویل: اوس نو دا مه وایه، چې نعماني صاحب نه پېژنم.

ما فکر وکړ، چې هغه خو په پاکستان کښې دی، د دوی لاس نه ورته رسېږي؛ نو ومې ویل: پېژنم یې. همدا نعماني صاحب دی.

سړي بیا کوم بټن وواهه. د نعماني صاحب ږیره او پګړۍ کرار کرار لرې سوې. تصویر نوکی غټ سو. دواړه تصویرونه د یوه سړي وو. هغه پخپله و. هماغه فوجي. پر خپلو سترګو مې باور نه راته.

محسن وویل: ها بله ورځ، چې مې درته وویل، چې دا د ((آی اس آی)) سړی دی، پر تا بده ولګېده؛ خو دا خبره رښتیا ده.

ما فکر وکړ، چې په دې کښې به خامخا کوم چل وي. دوی غواړي، چې ما تېر باسي. نا څاپه مې هغه صحنه رایاده سوه، چې د واښې پر لاره پاکستاني فوجیانو زموږ موټر ودراوه او نعماني صاحب خپل کارت ورښکاره کړ. فوجي چې کارت ته وکوت عسکري سلام یې وکړ. دغه کارت

هم هماغسې و. بیا مې ځان سره وویل: ته نو په انګرېزۍ څه پوهېږې؟ کېدای سي هغه بل شی وي. زه لا په دې فکر کښې وم، چې محسن د لا حیرانتیا خبره وکړه. ویې پوښتل: ښه نو دا راته ووایه، چې الطاف حسین، هماغه ستا نعماني صاحب د کوم ځای دی؟

ـ د سوات.

محسن سر وښوراوه: هغه پنجابی و. درې کاله یې په سوات کې خاص د همدې د پاره تېر کړي، چې سواتي لهجه زده کي. ته خو به دام نه منې.

هغه د تلو پر وخت راته وویل: هغه نجلۍ چې تا ته یې د کرزي د لور په نامه ښیيلې وه، هغه څه رنګه وه؟

ما د نجلۍ او د هغه ځای نخښې، چې کرزی په کښې ناست و، ورته وویلې. هغه ولاړ؛ خو زه یې په سوچونو کښې ډوب کړم.

بله ورځ سالم راته وویل: چې دغه ډاکتر عرفان څو کافران مسلمانان کړي دي.

ما وویل: ډاکتر عرفان یې بیا څوک دی؟

ـ همدا زموږ ډاکتر صاحب، ډاکتر بلال یادوم، تخلص یې عرفان دی.

ـ ښه نو، تا ویل څنګه؟

هغه وویل: نور نه پوهېږم؛ خو بلا سړی دی. کافرانو ته یې یو څو خبرې کړې دي، بس هغوی کلمه ویلې ده.

هره ورځ مې د حیرانتیا یوه نوې خبره اورېدله. د نعماني صاحب او الطاف حسین خبرې تر او سه ګنګس ساتلی وم او دا یې لا بله چې ډاکټر پر کافرانو باندې اسلام منلی. بله ورځ مې ورڅخه پوښتنه وکړه، چې دا خبره رښتیا ده؟

هغه موسکی سو. ویې ویل: چا ته چې الله تعالی هدایت وکا، یوه عادي خبره ورته سبب جوړېږي. یو امریکایي پروفیسور د ډلې رغلی و. هغه له خدایه منکر و. زه یې په لمانځه ولیدم.

راته ویې ویل: ته ډاکټر هم یې او لمونځ هم کوې دا څه کیسه ده؟

ما ورته وویل: ایمان له شغل سره نه، له زړه سره تړلی وي.

لکه چې زما دلیل یې خوښ شوی و. څو ورځې یې بحث را سره وکو. ما ورسره په بحث کې هماغه خبرې کړلې، چې دوی پخپله د طب په کتابونو کې لیکلې. مثلاً ما د هډوکو مثال ورکو. هډوکی چې ماتېږي، لکه ستا پښه چې ماته ده، د هډوکي په منځ کې یوه خلا جوړه ده، تقریباً پېنځه

سانتيۍ هډوکی دې نشته. نو د مات شوي ځای له دواړو سرونو د هډوکي وده شروع کېږي؛ تر څو چې یو بل ته سره رسېږي. دغه وده منظمه نه وي. د انسان هډوکی منظم وي؛ خو دا لکه غونډارې هرې خوا ته وتلې وي. کله چې کمی پوره شو او د هډوکي سرونه یو بل ته سره ورسېدل، همدغه هډوکی بېرته خپلې راوتلې څنډې خوري او لکه اصلي هډوکي بېې هماغسې ښوی او صاف جوړوي. دا سې صاف چې ملې متر فرق هم پکې نه رځي. لکه نجار چې په رنده باندی لرګی ښوېوي. نو ما ورته وویل، چې ته څه فکر کوې، یوه حجره څنګه پخپل سر دا ټول کارونه په دومره نظم ترسره کولی شي؟

بل مثال مې ورکو. دا د مني حجرې چې دي، سپرم نومېږي. په یو څاڅکي مني کې بلا ډېر سپرمونه وي، ان درې څلور میلیونه.
ساینسپوهانو په دو باندې تحقیق کړی. که سپرم په یوه لوښي کې واچوې، حجرې به بې حرکت کا؛ خو هرې خوا ته سرګردانه ځي رځي؛ تر څو چې د منځه لاړ شي؛ خو که په همدې لوښي کې د رحم یوه ټوټه هم واچوې، د سپرم ټولې حجرې د هغې خوا ته حرکت کا. ما ورته وویل، چې سپرم ته دا شعور چا ورکړی؟ سپرم د رحم ټوټه څنګه پېژني؟ ته په دې کې د خدای قدرت نه وینې؟ دغسې نور بحثونه مو هم سره وکړل. بس هماغه و، چې سړی مسلمان شو.

بیا یې وویل: خبره دا ده، چې هغه په دو هرڅه تر ما ښه پوهېدو ؛ خو دو اړخ ته یې فکر نه و کړی. ګوره دا خو د عقل خبرې دي؛ خو د خدای سره باید د مینې رابطه ولرو. حمزه بابا څه ښه وايي:

عقله ته به سیال د محبت نه شې
د نګه مناره څه وي په غره پورې

د ډاکتر خبرو هېښ کړی وم. په زړه کښې مې له هغه سره مینه پیدا سوه. چې رښتیا وو ایم، ما هېڅ وخت د خدای د قدرتونو په باب فکر نه و کړی. د ((فصلت)) د سورې هغه ایت مې را یاد سو، چې فرمایلي یې دي:

((ډېر ژر به د نړۍ چاپېر او د هغوی په ځان کښې خپلې نخښې ښکاره وروښایو؛ تر څو ورته څرګنده شي، چې هغه حق دی، ایا دا بس نه ده، چې الله پر هر څه باندې شاهد او ګواه دی؟))

سبحان الله. په رښتیا چې زموږ په بدن کښې د الله د قدرتونو ډېرې نخښې سته؛ خو دا زموږ کار دی، چې ورباندې فکر وکړو. ډاکتر ته مې په زړه کښې افرین وو ایه.

محسن بله ورځ بیا خپل کمپیوټر را وړ. چالان یې کړ. هماغه لغړه نجلۍ پکښې نښېدله، چې ما په وانه کښې په سي ډي کښې کتلې وه. هماغه لویه کوټه وه. په بر سر کښې د کرزي او بوش پر ځای، زه او نعماني صاحب سره

خوا په خوا ناست وو. په بل سر کښې نور پګړۍ والا کسان پر چوکیو ناست وو. سخت یې حیران کړی وم. زه په خوب کښې هم داسې ځای ته نه وم تللی.

محسن وویل: ځنګه دې خوله وازه پاتې شوه؟ ته خو جهاد ته راغلی وې. جهاد همدا دی؟

ما وویل: ایسته که، بې شرمه! همدلته پر همدې چوکۍ کرزی ناست و. دا چلونه مو پر ما نه چلېږي.

هغه مېز وډباوه. تندی یې تریو کړ. ویې ویل: له خولې سره به دې پام کوې. ها د بوتل خبره دې لکه چې هېره شوه.

ما ورته غاښونه وچیچل. په زړه کښې مې وویل: بل ځای به په لاس را نه سې؟

وروسته هغه بېرته په ارام ږغ وویل: ګوره ملګریه! سم د سرې زوی شه. ته پخوا غولېدلی وې. زه دې نه غولوم. اوس به د آی اس آی ټول چلونه مخې ته درشي. دې ته وګوره.

د کمپیوټر په نیمه خوا کښې بل تصویر راغی. په دې کښې پر هماغه چوکۍ دوه نور کسان ناست وو. نجلۍ هماغه وه.

سړي وویل: اصلي تصویر همدا دی. دا د لبنان خلک دي. ځنګه چې ما د تا او د الطاف حسین عکسونه د دوی په ځای راوستل، هماغسې آی اس آی والا د کرزي او بوش تصویرونه راوستي دي.

چورت مې ډېر خراب و. نه مې باور کولای سو، نه انکار. نه پوهېدم، چې پخوا تېر ایستل سوی وم، که اوس؟ زه نعماني صاحب ته د ولایت په درجه قایل وم. اوس مې هم ګومان نه کېده، چې دا خبرې دې رښتیا وي.

پر سبا یې له ډاکتر بلال څخه مې وپوښتل: دا د کرزي لور څه کار کوي؟

هغه وویل: کرزی اولاد نه لري.

ما له ځان سره فکر کاوه، چې محسن رښتیا وایي که نعماني صاحب؟ او د ډاکتر بلال خبره څنګه؟ دی خو هم راته صادق ښکارېده. بدن مې تود و. ډاکتر چې معاینه کړم، ویې ویل: اوهو ته خو تبه لري.

سترګې او ستونې یې راوکتل. مینې ته یې وویل: ته یې د وینې سېمپل واخله. زه به داخله سرویس ته ولیکم، چې د کانسولټېشن د پاره دې څوک ورولېږي.

په دوسیه کښې یې څه ولیکل او میني ته یې ورکړه. څو شېبې وروسته یو ښایستوکی ځوان ډاکتر له میني سره راغی. ډاکتر عرفان وویل: اوهو ښه شو چې ته راغلې.

ما ته یې کړه: دا دی په خپل وطندار ورپېښ شوې.

ډاکتر رانه وپوښتل: شریکه د کوم ځای یې؟

زه یې له لهجې پوه سوم، چې هلمندی دی. ومې ویل: د زمینداورو.

ـ ښه د کومې ناوې؟

ـ د زاړه ښار.

ـ شریکه ته خو بېخي کلیوال راوختې. د کوم کلي یې؟

ـ د کاریز ښار.

ـ په ((ده بابا)) کښې ذبیح الله پېژنې؟

ـ هغه کلینیک والا؟

ـ بس ودې پېژاند ، هغه زما تره دی. زما نوم رفيع الله دی.

خورا خوشاله سوم. لکه خپل نژدې قريب، چې مې ليدلی وي.

رفيع الله وويل: د چا زوی يې؟ زه به مې اکا ته په ټېلفون کښې ورته ووايم.

ما وويل: زه هېڅ څوک نه لرم.

ـ څنګه؟ پلار، مور، اکا ، ورور يو څوک خو به لرې؟

دروازې ته يې اشاره وکړه. منظور به يې د امنيت شعبه وه. په خندا يې ويې ويل: ببربړه مه. دوی نه خبروم، بې غمه اوسه.

ستونی مې ډک سو. په سختۍ سره مې وويل: ټول يې شهيدان کړل.

د ډاکتر شونډې سره ټولې شوې. زما لاس يې ټينګ کړ. ويې ويل: بخښنه کوه.

په ژړغونې ږغ مې وويل: امريکايانو زموږ پر کور بمان غورځولي. ګرد سره يې شهيدان کړي دي.

ځو شپې په کوټه کښې چوپتیا وه. وروسته ډاکتر معاینه کړم. په دوسیه کښې یې څه ولیکل. ډاکتر عرفان ته یې وویل: برانشیت لري. زما له نظره دغه دوا ورته مناسبه ده. هغه په تلو تلو کښې راته وویل: خوا مه بدوه. هرڅه د خدای له طرفه دي.

سبا سهار بیا ډاکتر رفیع الله راغی. خوله یې له خندا ډکه وه. راته ویې ویل: ته د عبدالجبار وراره یې که یه؟

ما وویل: هو کې.

ـ ظالمه تا خو پرون زما نفس راوایست. ستاسو پر کلي ګرد سره بمبارد لا نه دی سوی. اکا دی روغ رمټ دی. هغوی ته چا ستا د شهادت ویلي. د وخته یې خیراتم درپسې کړی. هغوی پر ناحقه ستا ویر کوي او ته د هغوی.

زه بیخي هېښ سوی وم. دا څه لوبه راسره کېده؟ ومې ویل: دا څه وایې؟

ـ قسم دی، والله که بله خبره پکښې کې وي. پرون مې اکا ته ټېلفون وکړ. ستا خبره مې ورته وکړه، چې دغسې د عبدالستار په نوم د کارېز ښار یو ځوان راسره بستر دی. هغه وویل، چې دلته خو داسې کیسه ده.

ـ ډاکتر صاحب څنګه یې ومنم؟

ـ ګوره شریکه. ستاسو په کلي کښې ټیلفون کار نه کیږي. اکا ته مې ویلي دي، چې نن مازدیګر دې عبدالجبار ده بابا ته وروغواړي. هلته د غونډۍ پر سر ټېلفون کار کیږي.

ږغ یې ټیټ کړ: ګوره چې امنیت والا خبر نسي. زه مازدیګر بېرته راځم.

تر مازدیګره مې شېبې شمېرلې. زړه مې ټوپونه وهل. لا مې هم باور نه کېده، چې دا به رښتیا وي. زه به بیا په ژوندوني خپله ادېووینم؟ اکا، د اکا مینه، تورکی، کلی، کور هرڅه مې را یاد بېدل.

مازدیګر ډاکتر رفیع الله راغی. څو شېبې را سره ناست و. ټېلفون ته یې زنګ راغی. ویې ویل پخپله دی. یو څو خبرې یې وکړې، بیا یې وویل: ښه نو ټېلفون عبدالجبار ته ورکه.

ده ټېلفون ما ته راکړ. ویې ویل: لږ به په کراره خبرې کیږي.

د امنیت شعبې ته یې اشاره وکړه: چې دوی یې وانه وري.

په ټیلفون کښې رښتیا هم اکا و. هغوی په رښتیا ژوندي وو.

د هغه کیسې لا پسې حیران کړم. اکا تېره میاشت ښار (کندهار) ته د دوکان په سودا پسې تللی و. هوري یې د عبدالهادي پلار لیدلی و. هغه ورته ویلي

و ، چې عبدالهادي په کوټه کښې بندي دی. عبدالهادي چې له میرانشاه
څخه کور ته تللی و ، پلار یې ورته ویلي و ، چې نور دې میرانشاه نه ځي. هغه
نعماني ته ورغلی و ، ورته ویلي یې و ، چې زه نور میرانشاه ته نه ځم. پر
هماغه ورځ عبدالهادي ((سي آی ډي)) والاو نیولی او د القاعده په نوم یې
په جېل کښې اچولی و.

زما د مرګ خبر هم د عبدالهادي پلار ورکړی و. هغه په عبدالهادي پسې
مدرسې ته تللی و. هورې چا ورته د نعماني له خولې ویلي و ، چې پر
عبدالستار باندې بم پټاو سوی. د عبدالهادي دوی کورنۍ له وېرې کندهار
ته تښتېدلې وه.

کاشکې دا هرڅه درواغ وای. ما پر نعماني صاحب تر ځان ډېر باور
درلود ؛ خو هغه دروغجن راوخوت. ګرد سره ژوند راته دروغ ښکارېده. دا
دومره تلاښ، دا دومره منډې، دا ستړیا ، هرڅه په اوبو لاهو سول. لکه له
ګډوډ خوبه چې راویښ سې او پوه نه سې، چې اوس خوب وینم، که دا
مخکې چې مې لیدل، دا خوب و ؟ زه بیخي همداسې وم. د شپې تر ناوخته
خوب نه راته. چورتونو په مخه کړی وم. دا مې نه سو منلای، چې دومره لویه
دوکه دې راسره سوې وي. نعماني زما له عقیدې سره لوبه کړې وه. څنګه یې
خوله نه ماتېدله، چې ما ته یې د نشې اثر، د جنت هوا راپېژندله. زه یې د
ادې د مرګ په درواغ خبر څومره وژړولوم. خدا یزده چې ادې به زما د
شهادت په اورېدو ، څه خاورې پر سر شیندلې وي. د دهروات د کلي هغه
ښځه مې رایاده سوه ، چې زوی یې د امریکایانو په بم شهید سوی و. هغې

څنګه خپل وېښته شکول، څنګه یې مخ په څپېړو واهه، څنګه یې پر سر خاورې بادولې. زما خوارکۍ ادې به څومره ژړلي وي.

په زړه کښې مې وګرځېدل، چې ښه نو دا زه تېر ایستلی. پر نعماني، چې مې د ملایکو ګومان کړی و، هغه هم شیطان، بیا مې هم تاوان نه دی کړی. زړه مې راته دروغ ویلي و، سترګې او غوږونه مې دوکه سوي وو. زما باور غلط راوخوت. خیر بیا به باور ورباندې نه کوم؛ خو زه هغو کسانو ته چورت وړی وم، چې باطلې عقیدې لري، چې بوتانو ته سجدې کوي، چې د غه نور اسماني ادیان مني، چې اوس باطل سوي دي. که دوی ته یو وار حقیقت ورښکاره سي او خپلې عقیدې، چې یو عمر یې په زړونو کښې ساتلې دي، باطلې وبریښي؛ نو دوی به څه وکړي؟

دا خپل تېر ژوند به څنګه وګڼي؟

لکه د چا کور چې له بیخه ونړوې او ورته ووایې، چې دا کور سم نه و، اوس یې له سره جوړوه. لکه د دهقان رسېدلی فصل، چې په بل مخ یې واړوې او ورته ووایې، چې همدغه شی بیا له سره وکره. دا به څومره سخت وي.

دا مې په ژوند کښې اول ځل و، چې پر کفارو مې خوا بده سوه. ځان سره مې فکر وکړ، چې که خدای زه په مسلمانه کورنۍ کښې نه وای پیدا کړی، د یوه هندو، د یوه یهود یا د نصارا په کور کښې یې پیدا کړی وای، نو زه به هم یا هندو وم، یا یهود او یا به عیسوی وم. خدای پاک څومره لوی احسان

راباندې کړی، چې زه یې مسلمان پیدا کړی یم. په همدې خاطر مې دوه رکعته شکرانه نفل وکړ، چې خدای مسلمان پیدا کړی یم. دوه رکعته مې هم د مور لپاره وکړل، چې شکر ادې مې ژوندۍ ده.

سبا سهار زه لا په همدې فکرونو کښې ډوب وم، چې ډاکټر عرفان کوټې ته راننوت.

ویې پوښتل: څنګه داسې اوتر غوندې یې؟

سوړ اسویلی مې وکیښ. ومې ویل: که پر یو چا خورا زیات باور ولرې، هغه غلط راوخېژي؛ نو ته به څه وکې؟

هغه وویل: زه پر داسې ذات باور لرم، چې هېڅ کله نه شي غلطېدای.

ـ نه په بنیاد امانو کښې؟

ـ که رښتیا درته ووایم، زه پر هېچا له حده زیات باور نه کوم. ځکه چې انسان جایزالخطا دیه. زموږ باورونه زموږ د حواسو له لارې رامنځته کېږي او حواس غولونکي دي. ګوره د کوهي اوبه په ژمي کې راته تودې ښکارېږي او په اوړي کې سړې؛ خو اوبه هماغه اوبه دي. دا زموږ حواس دي، چې کله یې تودې ښیي او کله سړې.

ما ورته د خپل ژوند ټوله کیسه وکړه. په اخر کښې مې وویل، چې که لاس مې پر بر سو ، هغه الطاف حسین به ژوندی پرې نه ږدم.

عرفان وویل: کرکې ته په زړه کې ځای مه ورکوه. خدای به پخپله د هر شي حساب ورسره وکا. رحمان بابا وایي:

دا جهان دی خدای له عشقه پیدا کړی

د جـــمله و مـخلـوقاتو پلار دی دا

زړه د مینې ځای دی، نه د کرکې.

ما وویل: که پر تا همداسې لوبې وشي؛ نو ته به څه وکې؟

ـ یوازې خدای بې عیبه ذات دیه. زه به هرڅه خدای ته پرېږدم. اوس نو ته باید په دې شکر وکې، چې ادې دې ژوندۍ ده.

یوه شېبه غلی و. بیا یې وویل: ګوره ! تا خو پخوا هم غوښتل، چې له امریکایانو غچ واخلې. تا ګومان کړی و ، چې په رښتیا یې ستا کورنۍ تباه کړې ده؛ خو ودې لیدل، چې خبره داسې نه وه. تا ته هغه وخت خپل نظر بالکل سم ښکارېده او اوس دغه نوی نظر هم درته سم برېښي. بیړه مه کوه. په عمل کې یوازې نیت نه، بلکې نتیجه یې هم مهمه ده.

ګوره ! تاسې په دې نیت چې دین ته مو خدمت کړی وي، ځانمرګي بریدونه کړئ، د انسانانو سرونه غوڅوئ، بمونه ښخوئ؛ خو په دو کارونو مو دین ته کوم خیر رسېدلی؟

ما وویل: ګوره ډاکتر صاحب ! دا د کفارو خبرې به نه راته کیې. دا ځانمرګي نه دي، دا فدایان دي.

هغه وویل: په اسلام کې ځانوژنه حرامه ده.

ـ دا ځانوژنه نه ده. دا استشهادیه عملیات دي، دا شهادت غوښتنه ده. شهادت ډېر اجرونه لري.

ـ یو روایت دیه. وایي یو صحابي و ، په غزا کې یې ډېر کفار ووژل. اخر پخپله کاري ولګېد ، سړی پوی شو ، چې له دې ټپه رغېدن یې نه شته؛ نو د دې د پاره چې، د کفارو لاس ته ونه لوېږي، توره یې لکه ودروله، ځان یې ورباندې وا چاوه، توره یې په سینه کې ښخه شوه. سړی شهید شو. وایي رسول اکرم (ص) یې جنازه ونه کړه، ویې فرمایل، چې ده ځان وژلی، ځانوژنه حرامه ده.

ما وویل: نو ته څه وایې چې موږ دغسې کښېنو ، بېخي جهاد ونه کو؟

ډاکتر وویل: ګوره سمه ده، چې جهاد فرض دیه؛ خو دا اخري وسیله ده. لکه په طب کې چې جراحي عملیات له ناچارۍ کېږي. که یوه ناروغي په دارو درمل نه شي ښه او د علاج بله هېڅ لاره پاتې نه شي؛ نو ډاکتر هغه عملیات کا. په دین کې هم اول دعوت دیه. اول تبشیر دیه، کفارو ته بشارت ورکه، زیری وربانديې وکه، چې په اسلام کې دغه دغه ښېګنې دي. بیا تنذیر دیه، هغوی د دوزخ له عذابه ووېروه. د جهاد خبره بیا په اخر کې رځي.

ډاکتر ولاړ سو. یوه شېبه یې له کړکۍ څخه لاندې سړک ته وکتل. بیا یې وویل: دا موږ ولې انسانانو ته بني ادمان وایو؟

ـ ځکه چې د ادم علیه سلام اولاده دي.

ـ یاني چې ټول انسانان سره ورونه دي؟

ـ یه، کافر هېڅکله د مسلمان ورور نه سي کېدای.

ـ چې د یوه بابا زامن یو؛ نو سره ورونه یو کنه. نو کافر د ورور په صفت دا حق را بانديې لري، چې په خوږه ژبه یې سمې لارې ته راوبولو. اوس که ما هغه امریکايي پروفیسر وژلی وای؛ نو د خلکو په ګومان به غازي وم؛ خو که په محشر کې هغه رانه پوښتلي وای، چې ((ولې دې په خبرو نه پوهولوم چې ودې وژلم؟ زه و ته خو سره د یوه بابا زامن وو کنه؛ نو ولې دې بې ایمانه

پرېښودم؟ پر ما دې ایمان نه لورېده؟ که زه نه پوهېدم ته خو په هر څه پوهېدې))

نو ما به څه ځواب ورکړی و؟ ځکه خو مې څو ورځې ورسره بحث وکو. اول سر کې يې زما عقيدې ته په سپکه کتل، ملنډې يې راباندې وهلې؛ خو اخر چې مې قناعت ورکو، تر ما هم کلک مسلمان ځنې جوړ شو. اوس نو تهووايه، چې دغه حق يې راباندې و که نه و؟

زه غلی وم. یوه شېبه يې دمه وکړه، بیا يې وویل: خپه کېږې به نه؛ خو رښتیا به سره وایو. څومره کافران د رسول الله (ص) د ښه سلوک په وجه مسلمانان شوي؟ تا ته خو به ښه مالوم وي. ابو سفیان د مسلمانانو ډېر لوی دښمن نه و؟ خو رسول اکرم د مکې د فتحې په مهال د هغه کور د امن ځای اعلان کو.

اوس په دې خپل وخت کې وګوره. ډاکتر ذاکر نایک په هندوستان کې د طب ډاکتر دیه. هغه لويې مناظرې جوړوي، له خلکو سره په سړه سینه بحثونه کا، په استدلال او منطق باندې خلک د اسلام دین ته رابولي. او کامیاب هم دیه. هر ځل چې دی وینا کا، یو څو کسه هندوان او عیسویان ضرور مسلمانېږي.

ډاکتر ولاړ؛ خو د هغه خبرې مې په ذهن کښې پاتې وې. دغه شعر مې په ذهن کښې ګرځېده راګرځېده:

دا جهان دی خدای له عشقه پیدا کړی

د جـــمله و مـخلـوقـاتـو پـلار دی دا

د مور مینه، د نیکه مینه مې را یاد ېده. اکا مې را یاد سو. زما په پام هغه څومره بد سړی و ؛ خو همدا چې ذبیح الله ورته زما حال ویلی و ، چې دی ژوندی دی، په منډه یې ځان ده بابا ته رسولی و ، چې را سره خبرې وکړي.

ما تل د خدای د غضب او قهر په باب فکر کړی و. تل د هغه له ذاته وېرېدم. ما چې په دعا کښې د جنت غوښتنه کوله، هغه هم د دوزخ له وېرې و. خو عرفان چې د خدای په باب خبرې کوي، لکه د مینې رابطه چې ورسره ولري، همدا سې په خوند او په شوق خبرې کوي.

پر سبا یې مینه راغله، چې زما حیاتي علایم وګوري. د نورو ورځو په څېر وېرېدله. خو زما په زړه کښې پخوانۍ کرکه نه وه پاتې. پر همدې ورځ ما ته په کوټه کښې د ګرځېدو اجازه راکړل سوه. ښۍ پښه مې روغه سوې وه. لکه ما شوم چې نوی تګ زده کوي، همدا سې مې په کراره یوه پښه مخته کوله او بیا بله. د اپراتو کړیو مجبورولم، چې پښې مې یو څه سره لرې ونیسم. زه تر هرڅه پر دې خوښ وم، چې نور پخپله تشناب ته تلای سوم. زه له شرمه خلاص سوم او سالم خوارکی زما له عذابه. د لامبېدلو اجازه یې هم راکړه. زما د کوټې په خوا کښې ښه لوی تشناب او حمام و. حمام ته ولاړم. قریب یو ساعت مې پکښې تېر کړ. ځان مې ښه پاک پرېوه. ایله چې د لمانځه پر خوند

پوه سوم. دا دونه وخت چې مې لمونځ کاوه، خورا ځوربدم، چې په ناولي بدن د الله عبادت کوم.

بله ورځ ډاکتر عرفان راته تې وي او سي ډي راوړه. ما ورته وويل: زه د غه ناروا کار ونه کوم.

هغه وپوښتل: ګوره ! دا قلم ښه شی دیه که بد ؟

ما وويل: ښه شی.

هغه په موسکا وويل: ګوره چې بیا غلط شوې. زه به په قلم باندې سپکې سپورې ولیکم یا به کفري خبرې پرې ولیکم؛ نو بیا قلم ښه شی شو که بد ؟

ما وويل: دلته ستا استفاده بده ده. تا قلم غلط استعمال کړی دی، بدې ستا ده.

ـ بس دا هم د قلم په شان یوه وسیله ده. که ښه استفاده دې ځنې وکړه، ښه شی دیه او که بده استفاده دې وکړه، بد دیه. ما درته د ذاکر نایک سي ډي راوړې ده. یو ځل یې وګوره پښېمانېږې به نه. سي ډي یې چالانه کړه. دی ولاړ.

په سي ډي کښې خورا لوی جماعت و. تر زر یونیم زرو به زیات کسان ناست وو. ډاکټر نایک راغی. دنگ نری غنمرنگی سړی و. نری ږیره یې تر قبضه اوږده وه. خړه دریشي یې اغوستې وه، نیکټایي یې هم تړلې وه. سپینه خولۍ یې پر سر وه. خبرې یې په انګریزي کولې؛ خو په پښتو هم ترجمه سوې وې. خلکو پوښتنې کولې، ده یې ځوابونه ویل. په اکثرو خبرو کښې به یې د قران د ایتونو او سورتونو نمبر او نوم یادول، چې دا خبره د قران په دغه سورت او په دغه ایت کښې راغلې ده. بیا به یې په هماغه بحث کښې د انجیل او تورات د ایتونو ذکر وکړ، چې په دې باره کښې د انجیل پلانکی ایت داسې ویلي دي او په تورات کښې داسې راغلي دي. عجب فصاحت او بلاغت یې درلود. او حافظه خو یې نو ماشاالله.

خبرې یې ډېرې د کار خبرې وې؛ خو یوه یې بیخي نادره وه. په قران کښې دا خبره راغلې ده، چې په انجیل او په تورات کښې د نبي کریم (ص) د راتګ بشارت ورکړل سوی دی. په انجیل کښې د ((احمد)) ذکر سوی، چې منظور یې ستایل سوی یانې ((محمد)) دی. خو نایک وویل، چې د هندوانو په کتاب کښې هم د محمد (ص) د راتلو زیری سوی. هغه یې هندي نوم واخیست، چې مانا یې ((محمد)) و او د مور نوم یې په هندي کښې نه پوهېږم څه شی و؛ خو مانا یې صلح یانې امن ((آمنه)) وه. دا نو بیخي نادره خبره وه. موږ خو د هندوانو کتاب په اسماني کتابونو کښې نه شمېرو؛ خو دا معجزه وګوره، چې په دې کتاب کښې هم زموږ د رسول اکرم ذکر سوی. د ډاکټر عرفان خبره رښتیا وه. د دې مناظرې په پای کښې د خلکو له منځه پېنځه کسان راولاړ سول، چې موږ ته کلمه راوښییه. دومره خوشالي مې په

ګرد عمر کښېني نه وه لیدلې. نایک مې ډېر خوښ سو. له ځان سره مې وویل، چې دغه سړي خو په رښتیا د دین حق یې ادا کړی.

پرسبا یې ما ډاکتر عرفان ته د سې ډي په باب خپل تاثر بیان کړ. ورته و مې ویل، چې باور مې نه کېده، چې داسې به وسي. موږ هندوانو سره په ځنګ کښېنې هم نه تېرېږو ؛ خو نایک وګوره، چې هندوان او عیسویان یې خپل مجلس ته وربللي وو. زه چې ورته ګورم ګټه یې هم کړې ده ؛ ځکه چې هغوی یې مسلمانان کړل.

ډاکتر وویل: رحمان بابا فرمایي:

وا ړو ته د ځـــان په نظر ګـــوره که دانا یې

اې عبدالرحمنه جهان ټول عبدالرحمن دی

ما ته خندا راغله. د ډاکتر بابا ګانو ته حیران وم. د رحمان بابا نوم خو مې لا اورېدلی و ؛ خو ده حمزه بابا هم درلود.

ډاکتر وویل: که څوک له خدای سره مینه ولري ؛ نو د خدای له مخلوقاتو سره به هم مینه کا. هغه روایت خو به دې اورېدلی وي. وایي کومه بدکاره ښځه وه. ټول عمر یې په فحشاوو کې تېر شوی و. کومه ورځ یو سپی ویني، چې له تندې ځل وهلی او په مرګي حال دیه. ښځه په خپله موزه کې ورته اوبه

راوړي، سپی له مرګه ژغوري. وايي الله پاک د همدې کار په بدل کې د هغې ګناهونه ورته معاف کړل. دا خو حيوان و ؛ نو فکر وکه، چې د انسان سره مينه به څومره اجر ولري.

يو بل روايت ديه چې کوم هندو په غزني کې اوسېده. مسلمانانو هغه ځوراوه. هغه بهلول ته شکايت وکړ. وايي بهلول د سلطان محمود غزنوي ورور و. هغه يو فقير ملنګ و. بهلول ورغی د سلطان محمود دربار ته. د ماښام جماعت تيار و. ټولو په ده پسې اقتدا وکړه. ده د الحمد په قرائت کې د ((رب العلمين)) پر ځای ((رب المسلمين)) وويل، چا ورته فتحه ورکړه، چې ((رب العلمين)). هغه له سره شروع کړ. بيا يې ((رب المسلمين)) وويل، مقتديانو بيا فتحه ورکړه. دا کار څو واري تکرار شو. بهلول سلام وګرځاوه. سلطان محمود ځنې وپوښتل، چې ولې داسې کا؟ بهلول وويل: که خدای پاک ((رب العلمين)) ديه او د ټولو عالميانو رب ديه؛ نو تاسې ولې هندوان ځوروئ؟ دوی هم د خدای مخلوق دي. بيا سلطان محمود امر وکړ، چې نور دې څوک هندوان نه ازاروي. حمزه بابا وايي:

حمزه ډېر مسلمانان شته هم کافر شته په دنيا کې

زه اشنا د هغه کس يم چې روش يې د انســـان وي

ما ورته وويل: د ذاکر نايک کار سم خو دی؛ خو ما ته د ميړانې کار نه ښکاري. ته اوس کښېنه خلکو ته دليلونه ووايه، چې دا دي و ها دي. دا ډېرې خبرې د ښځو زده وي.

ډاکتر وويل: نو مېړانه په څه کې ده؟

ـ په توره کښې. نر په توره باندې ږغېږي.

ـ کوم شاعر ويلي دي چې:

حباب چې لوی شي؛ نو لاهو شي په سيند

خو مره نرۍ ده د مېړانې پوله

عبدالستاره اشنا ! د مېړانې پوله ډېره نرۍ ده، لکه د اوبو په سر حباب. که حباب د خپلې اندازې نه لږ غټ شي؛ نو په سيند کې ډوبېږي، چوي، د منځه ځي. حباب د غټېدو تاب نه لري. مېړانه که تر حد زيات شي؛ نو د حماقت په سيند کې ډوبېږي. اوس نو د دې فرق، چې يو څوک مېړنی دی که احمق، ګران ديه. ډېر خلک پخپله ګومان کا ، چې مېړني دي، حال دا چې د دوی په مېړانه کې نور خلک خپل مقصدونه لري. زما په ګومان مېړانه په کار کې ده. مېړانه په فکر کې ده. مور، چې د کار او د فکر مېړانه نه لرو ، ډېر زر تورې ته لاس اچوو. دا خپلو خلکو ته وګوره، چې په يوه

لو ښشت څمکه باندې يو بل سره وژني. د خبرو زغم نه لري، دوی په فکر باندې خپل مشکل نه حلوی، بس په نه خبره ورور او ورور سره ولي. زموږ خلک خو دې ته هم مېړانه وايي، چې خپل ورور ووژني.

غرمې مهال محسن راغی. پر تندي يې لاس راکښېښوو. ويې ويل: نور به له تا څخه تحقيق نه کوم. ستا د ژوند ټوله کيسه مې واورېدله.

ما ګومان وکړ، چې ډاکتر عرفان به ورته ويلي وي؛ خو هغه زما د چپرکټ له پښې څخه يو کوچنی ګردی شی راوايست، ويې ويل: دغه ميکروفون مې دلته لګولی و. تا چې ډاکتر رفيع او خپل اکا سره خبرې کولې موږ اورېدلې. بيا چې دې ډاکتر عرفان ته خپله کيسه کوله، موږ ټوله واورېده. ستا خبرې مو په ټېپ هم کې ثبت کړې دي. البته دا به په محکمه کې تا ته هم ګټه دروررسوي. جزا به دې يو څه سپکه شي؛ ځکه چې ته نورو تېرايستلی وې.

هغه د درګاه خوا ته روان سو. بېرته يې مخ راواړاوه. ويې ويل: يو ښه خبرم درته لرم. دې نه وروسته ته اجازه لري، چې د فاميل سره دې په ټېلفون کې خبرې وکې.

له اکا سره مې هره جمعه خبرې کولې. کله کله تورکی هم راسره ږغېده. تر دې وروسته مينه په ورځ کښې يو ځل راتله. هغه هم لکه زما پر حال چې پوهه سوې وي، راڅخه نه وېرېدله. روغبړ يې راسره کاوه. د درد پوښتنه يې کوله چې ښه خو به دې نه خوږيږي؟

ما هم په ورين تندي ورسره خبرې کولې. د هغې يو کار راباندې خورا ښه لګېده، هغې هېڅ کله سينګار نه کاوه. همداسې به ساده ګرځېده؛ خو خدای ذاتي ښايست ورکړی و. سترګې يې نه شنې وې، نه زرغونې. د سترګو رنګ يې د دې دواړو ترمنځ و. ما په دې رنګ د هېچا سترګې نه وې ليدلې. اوږده بانه يې داسې ګڼ او نبغ وو، لکه د طاووس ښکې، چې چجه سوې وي. مخ يې نری و. پزه يې هم د مخ په څېر نرۍ وه. د شونډو او زنې تناسب يې هم له مخ سره برابر و. ما ويل چې دا دې په الماری کښې لکه نانځکه ايښې وای او ما يوازې ورته کتلای.

کاکا سالم ښه د طبعې سړی و. هغه اکثره وخت راته کيسې کولې. د خپلو زامنو کيسې يې کولې، چې مازديګر، چې دی کورته ځي، څنګه زامن يې د ده له لاسه کڅوړه تښتوي او کومه ميوه دانه چې پکښې وي، څنګه پرې حملې کوي. دغه کيسه يې داسې په خوند کوله، چې هماغه صحنه زما سترګو ته درېدله، لکه په ټي وي کښې چې يې وګورې. ما خو د اولاد مينه نه وه ليدلې؛ خو د ده په کيسو مې دغه مينه محسوسوله. کله کله مې په زړه کښې ګرځيده، چې خدای به په ما باندې هم د اولاد مينه وګوري که يه؟
کاکا سالم زه ډېر نازولم. د ماشومانو پوډر به يې زما پر ملا او ولو موښل، چې د بستر زخم پکښې پيدا نه سي. د ډوډۍ پر وخت يې زما غاب او کاشوغه په پوډرو باندې پاک پرېولل. د چايو ترموز مې بيخي نه تشېده. وايم څوک به د خپل سکه ورور داسې خدمت ونه کي، لکه هغه چې زما خدمت کاوه.

ډاکتر رفیع الله دې هم خدای ژوندی لري، هر وخت به یې پوښتنه راباندې کوله. ټېلفون خو به یې هره جمعه ما ته پرېښووه، چې له اکا سره خبرې وکم.

څو ورځې چې تېرې سوې ډاکتر عرفان له امنیت والاو څخه زما اجازه واخیسته، چې کله کله د روغتون په باغ کښې وګرځم. ده وویل، چې لمر زما د پښې لپاره ګټه لري. زه په هفته کښې دوه وارې د مازدیګر له خوا له سالم سره باغ ته کوزېدم. زه پوهېدم، چې امنیت والا مې څاري؛ خو پروا مې نه کوله. ما هسې هم د تېښتې تابیا نه لرله. د روغتون مخې ته لوی باغ و. تر سل جریبه لوی و. د ناجو، سپېدارو او عکاسۍ درختې پکښې دومره ګڼې وې، چې د برش ګامه ها خوا سړی پکښې نه ښکارېده. دا باغ د روغتون له تعمیر څخه یو څه لرې و. روغتون پر لوړه ځمکه اباد و. بیا تر باغ د مخه د ځمکې دوه پوړونه وو. په اول پوړ کښې د کانکرېټي لارې په اوږدو کښې نرۍ چمن ولاړ و. په بل پوړ کښې یو ارت او پراخ حوض و. یونیم ګز به ژور و. د حوض په ګردو د بوالونو پورې د اوبو شرشرې لګېدلې وې او په منځ کښې یې لویې ګردې ډبرې ایښوول سوې وې. د ډبرو سرونه توربخونې وو؛ خو هغه ځایونه یې، چې تر اوبو لاندې پټ وو، سپینچکي وو. لکه بزګر چې اورمېږ او مخ یې لمر تور کړي او ټټر یې سپین پاته وي.

موږ د حوض په شاوخوا کښې ګرځېدلو. چې ستړي به سو د ګلابو او د سرو او ژېړو مرسلو په منځ کښې پر چوکیو کښېناستلو. د مازدیګر نرۍ شمال د شرشرو په منځ کښې تېرېده او د اوبو خوږ بوی یې تر موږ رارساوه. ساه چې مې اخیستله، ګومان مې کاوه، چې دا خوندوره لنده هوا مې د سږو تل ته

ننوځي. د نسترن سپين ګلان د درختي د زرغونو پاڼو په منځ کښې لکه ستوري په اسمان کښې ځلېدل. د اوبو شرهار او د ګلابو وږم سخت خوند راکاوه.

ډاکتر بلال د ذاکر نايک د سي ډي ګانو په کتلو روږدی کړی وم. هغه راته ځيني کتابونه هم راوړي وو. يو پکښې د ساينس او قران کتاب و. په دې کتاب کښې خورا په زړه پورې خبرې وې. هغه څه چې ساينس اوس کشف کړي، د الله په کلام کښې څوارلس سوه کاله پخوا ذکر سوي وو. د دې کتاب په لوستو مې فکر وکړ، چې هغه استفاده، چې بايد موږ له قرانه کړې وای، نورو کړې ده.

يو څو ورځې وروسته يو ډول اوتر غوندې وم. لکه يو شی چې مې ورک کړی وي. چې ښه پسې وګرځېدم، پوه سوم، چې دا دوه ورځې مينه نه ده راغلې. زه دومره بدل سوی وم او پخپله هېڅ نه وم پوه سوی. ولې هغه نجلۍ، چې ما پخوا ورخخه کرکه کوله، دومره نژدې راته ښکاربده، چې زه ورپسې خپه وم؟ پخوا مې هېڅکله د ونو او ګلانو پر ليدو خوند نه و اخيستی. اکا په سرای کښې د شبۍ ګلان کرلي وو. ما يې وږم محسوساوه؛ خو پر خوند يې نه پوهېدم. خو اوس مې په دې ټولو کښې خوند ليده. ان د مازديګر د لمر زېړو وړانګو خوند راکاوه. چې ډېر فکر مې وکړ، ما يوازې په ماشومتوب کښې د خوند تجربه کړې وه، هغه هم خورا لنډه موده. زه چې کوچنی وم، د بيسکوټو او ژاولو رنګه کاغذان مې راټولول، له هغو څخه مې خوند اخيست. هغه چې تورکي راڅخه پټول او يا يې څيرل او ما به هغه واهه. زه په

همدې چورت کښې وم، چې ډاکتر عرفان راغی. ما د مینې پوښتنه ځنې وکړه، چې ولې نه راځي؟ هغه وويل:

ناڅاپه چې په ياد شي چې را ياد شي نو را ياد شي

پخوا خــو داسې نه و دا خــو مينه راته ښکاري

هک پک سوم چې دا څه وايي؟ دی څنګه زما په مينې خبر سوی دی؟

په خندا يې وويل: دا هم د حمزه بابا شعر دیه. ښه رښتيا تا د مينې پوښتنه وکړه. هغې يوه هفته رخصت اخيستی. ګومان کوم، چې واده په مخ کې لري.

يو دم مې زړه وغورځېد. خدای خبر، چې رنګ به مې څنګه الوتی و؛ خو ښه و، چې عرفان راونه کتل. زورکي خندا مې وکړه، ومې ويل: ښه نو د چا کور يې وران کړی؟

ډاکتر وويل: واده يې د ورور دیه.

بېرته مې زړه کرار سو. ډاکتر ووت؛ خو زه له ځان سره په جنګ اخته سوم. زه په څه لګيا وم؟ ولې د هغې د واده په خبر ولړزېدم؟

په هغې پسې ولې خپه يم؟

له هغې سره مې څه دي؟

د حمزه بابا شعر مې په غوږو کښې انګازې کولې:

ناڅاپه چې په ياد سې چې رایاد سې نو راياد سې
پخوا خــو داسې نه و دا خــو مينه راته ښکارې

ځان مې ملامت کړ. ما وګوره دا وګوره. هغه ښارې نجلۍ ده، مکتبۍ ده، نرسه ده او زه يو کليوال هلک. زما او د دې کله سره جوړېږي. دا به زما په شان نوکران ولري. بيا که واده هم راسره وکړي؛ نو زميندارو ته به چېرې راسره ولاړه سي.

بيا مې فکر وکړ، چې دا ګردې خبرې يوې خوا ته؛ خو دا به څنګه کړې، چې ته د حکومت په نظر مجرم يې. تا به له دې ځايه جېل ته بيايي. د فکر واګې رانه تللې وو. چې هرڅه مې کول، پام مې بلې خوا ته نه سو اړولی. هر شي ته چې مې کتل، د مينې سترګې پکښې ښکارېدې. ډوډۍ ته مې خوا نه کېده. تږي وي مې چالاناوه؛ خو ژر يې نفس راتنګاوه. که مې کتاب رااخيست، دوه درې کرښې به مې ولوستلې، نور بيا وربانديې نه پوهېدم. يو وخت به مې پام سو، چې د کتاب څو مخه مې اړولي دي؛ خو چې تېرو مخونو ته مې کتل، هېڅ مې نه و په ياد. په باغ کښې مې هم زړه تنګېده. دا يوه هفته داسې وه لکه څو کلونه.

د جمعې پر ورځ مې له اکا سره خبرې وکړې. هغه وویل، چې ادې دې
ډېره پوښتنه کوي. هره ورځ ستا هغه دسمال، چې له کوټې څخه دې رالېږلی
و، پر سترګو موښي او ژاړي. مور سبا درروانېږو.

زه نه پوهېدم، چې امنیت والا به اجازه ورکړي که یه؟ اوس نو په زړه کښې
مې دوې تندې وې، یوه د مینې او بله د ادې د لیدو.

ما یې ښه حساب نیولی و، چې مینه به پر شنبه راځي. هغه چې راغله، نه
پوهېږم پر ما څه سوي وو؟ تر روغبړ وروسته یې وویل: دا رنګ دې ولې
داسې الوتی؟

ما وویل: نه، نه پوهېږم.

ژبه مې بندېدله. په ټټر کښې مې د تشې احساس کاوه. ګومان مې کاوه، چې
په سینه کښې مې یو شی کم دی. سر راباندې ګرځېده. مینې د فشار اله
راواخیسته. نبض او فشار یې راوکتل. ویې ویل:

اوهو دا نبض دې څنګه تېز دی؟ تبه خو به دې نه وه؟

ما وویل: یه، تبه خو مې نه وه.

_ فشار دې کښته دی. ته ودرې چې ډاکتر راوبولم.

هغه په ډاکتر پسې ولاړه؛ خو خبره نه وه، چې د دې رنځ دوا پخپله دا ده.

لس دقيقې وروسته ډاکتر عرفان راغی. په خندا يې وويل: انديوا له څه خبره ده. وايي فشار دې کښته شوی؟

هغه مې هم نبض او فشار وکتل. ويې ويل: هېڅ خبره نشته بابا. زه يې وارخطا کړم. زه پوهېږم، چې ټوله ګناه د مينې ده.

حيران وم، چې ډاکتر زما په مينې څه پوه سوی دی؟

وارخطا مې وويل: د مينې؟

هغه وويل: خود. دا يوه هفته چې رخصت وه، هرڅه يې هېر کړي دي. ستا فشار بيخي سم ديه. نبض دې برابر ديه، هغه وايي چې فشار يې کښته ديه.

ايله چې زړه مې خپل ځای ته راغی.

ډاکتر وويل: نن به دې د پښې اکسرې واخلو. که هرڅه سم وو؛ نو د اپراتو وخت پوره ديه وبه يې باسو.

د هغه خبرې دا سې مړاوی کړم، لکه پر سکروټو چې اوبه وشیندې. زړه مې غوښتل، چې نور هم په روغتون کښې پاته سم. په زړه کښې مې دعا کوله، چې د هډوکي ترمیم نه وي پوره سوی. عجبه دنیا ده، سړی پر مریضۍ خوشاله وي.

وروسته مینه راغله. دوسیه یې راواخیسته، ویې ویل: درځه چې اکسرې ته ولاړ شو.

دا مخته سوه زه ورپسې. په موړ پسې د امنیت والاو عسکر روان و. یوه خبره مو هم سره ونه کړه؛ خو بس پر همدې خوشاله وم، چې دا راسره ده.

اکسرې سمه وخته. ډاکتر وویل، چې سبا به اپرات لرې کوي. ما ورته د مور او د اکا د راتلو خبره وکړه. ورته مې وویل، چې د هغوی تر راتګه دې صبر وکړي. خدای دې یې اباد لري. دغه څواني یې هم راسره وکړه.

بله ورځ مې اکا دوی راورسېدل. ډاکتر عرفان له امنیت والاو څخه د ملاقات اجازه واخیسته. دا اول ځل و، چې د اکا د لاسونو مچول خوند راکړ. ادې خو په ژړاوو سترګې سرې کړې.

مینه راننوته.

سر مې کښته اچولی و. ادې ته مې وویل: دا مینه ده. زما یې ډېر خدمت کړی.

ادې ولاړه سوه. د مېنې مخ يې په دواړو لاسو ونيو. شونډې يې د هغې پر تندې ولګولې. داسې يې ښکلوله، چې ته وا ثو کاله بعد يې خپله سکه لور ليدلې ده. درګرده يې ويل: بلا دې وګرځم لورې. جار دې سم. کوربان دې سم.

هم راته خندا راغلې وه، هم وېرېدم، چې پر مېنې بده ونه لګي. ږغ مې وکړ: ادې مه يې ځوروه.

هغه يې خوشې کړه.

مېنې ته مې وويل: بخښنه کوه. ادې مې کليوالې چمونه کوي.

مېنې وويل: پروا نه لري. خپله مور به هم همداسې نازولم.

ږغ يې غريو نيولی و. چې پورته مې وکتل، د مېنې پر سترګو اوښکې رغړېدې. ادې هغه په غېږ کښې ټينګه کړه. ويې پوښتل: ولې لورې؟ واری دې سم ولې ژاړې؟

هغې وويل: هېڅ. همداسې، مور مې رايادە شوه.

ادې وپوښتل: مساپره ده؟

ــ نه مورې. هغې سرطان درلود. پېنځه کاله مخکې

ژړا يې نورو خبرو ته پرې نه ښوده.

ادې هغه په غېږ پورې ونيوه، بيا يې پر سر لاس تېر کړ. د کوټې په بل سر کښې يې چوکۍ ورته کښېښوه. دواړه هورې کښېناستې. زه يې بيخي هېر سوی وم. له هغې سره يې جلا مجلس جوړ سو. ما هم د هغوی خبرو ته غوږ نيولی و، هم مې له اکا سره دا غرها غرويشته.

نيم ساعت د سترګو په رپ کښې تېر سو. امنيت والا درګاه وټکوله، چې دوی بايد رخصت واخلي. ډاکتر رفيع الله راورسېد. ادې او اکا يې خپل کور ته بوتلل.

ادې د مخه ښې پر وخت په غوږ کښې راته وويل: ډېره ښه نجلۍ ده، چې خپه يې نه کړې.

بله ورځ ډاکتر بلال اپرات خلاص کړ. پر سبا يې زما دوسيه امنيت والاو ته سپارله. په زړه باندې مې غمونه امبار وو. نه پوهېدم چې حکومت به راسره څه وکړي؛ خو د مينې يادونو لکه د خوارږه خوب اثر خوشالولم.

هغه شپېبه راورسېده، چې زه يې له روغتون څخه بيولم. اکا او ادې راغلي وو. له ډاکتر رفيع الله او کاکا سالم سره تر غاړې ووتم. ډاکتر رفيع الله وويل، چې په چارواکو کښې کوم څوک پېژني او زما سپارښتنه به ورته وکړي.

ادې په یوه کونج کښې د میني لاس په لاس کښې نیولی او بنډار یې ورسره جوړ و. د اکا او بیا د ډاکتر عرفان لاسونه مې ښکل کړل. ډاکتر خپل لاسونه شاته کښ کړل. ویې ویل: دا څه کوې؟ ما په ګناه مه اخته کوه.

ورسره تر غاړې ووتم. ومې ویل: تا د ژوند پر مانا پوه کړم.

ادې ښه ډېره شېبه په سینې پورې لګولې وم. ما یې لاسونه ښکل کړل.

میني ته مې وکتل د خدای پاماني د ویلو وس راکښې نه و. د هغې په لاس کښې زما هماغه دسمال و ، چې ادې پکښې ګلان ګنډلي وو. په زړه کښې مې ورته وویل: زما انتظار به وکړې؟

هغې سترګې ټیټې کړې.

او ما د هو مطلب ځنې واخیست.

پای

کابل ۱۳۸۸د زمري لسمه